

Lom-Alifning Lolaruxlarining Lobasi "Favoyid" din
573

Nigoring'a bedod fan bo'ldilo,
Diloro dedim, dilshikan bo'ldilo.
Chiqardi chu xat husni gulzoridin,
Manga qism barcha tikan bo'ldilo.
Yuzi lolasi hajridin ko'nglakim,
Sirishk ichra qonlig' kafan bo'ldilo.
Yoshim anjumin sochibon g'am tuni,
Yuzi sham'i har anjuman bo'ldilo.
Hadangeki, har kimga otti sipehr,
Nishoni bizning jonu tan bo'ldilo.
Falakning yangi g'amlarig'a maqom,
Bizing eski baytul-hazan bo'ldilo.
Vafo va'da qildi, dedim qilmag'ung,
Navoiy, hamul men degan bo'ldilo.
574

Soqiyi ishq, chunki urdi salo,
Tutmadi elga g'ayri jomi balo.
Elga gar jur'a tutti, gar qatra,
Manga yetkanda davr quydi to'lo.
Joni erkandurur aning bu mayi
Ki, bizning ko'nglumizga berdi jilo.
Emdi jomi to'layu gar xoli,
Biz anga bandabiz xaloyu malo.
So'ngra tutti mudom sog'ari may,
Piri mayxona domi izzu alo.
May bila ko'nglum o'ldi uyla masal
Ki, topilmas aning kebi, masalo.
Gar Navoiyg'a avval ayladi lutf
Dilbari, so'ngra zulm ayladilo.
Yo Harfining Yag'moylarining Yuz Ko'rguzmaklari "Favoyid" din
575

Ey yuzung ustida ter gulbargi uzra shabname,
Lek har bir qatradin bo'lub guliston olame.
Qatradin olam guliston bo'lmag'i tong yo'qki, bor
Bahri rahmat orazing bog'ig'a tushkan shabname.
Gul nedin yer tutti el boshida solu mehrdek,
Topmamish bo'lsa riyozingning shamimidin shame.
Ko'kka chun eltib malak raxshing g'uborin topmayin,
Zuhra andoq surmai, Kayvon aningdek parchame.
Yo'q ajab, otingg'a gar muhri nubuvvat bo'lsa xatm
Kim, nubuvvat halqasida yo'q seningdek xotame.
Sochqay erdi chashmai xurshiddin hayvon suyi,
Hamdaming bo'lsa edi Isoi ruhulloh dame.
Chun Navoiy na'ting ayturg'a tilar bo'lg'ay ilm,
Ne ajab gar bo'lsa bot olimlar ichra a'lame.
576

Chu har dam ul pariy begona bo'lg'ay,
Yaqindurkim, kishi devona bo'lg'ay.
Shabiston ichra sen ul sham'senkim,
Kavokib davrida parvona bo'lg'ay.
Ko'rub xolingni bildimkim, qurutqon
Shikibim mazra'in bu dona bo'lg'ay.
Mayi la'lingdin ulkim, bo'ldi ranjur,
Anga dorush-shifo mayxona bo'lg'ay.
Ne yer bo'lg'ay dema ming g'amg'a manzil
Ki, gar bo'lg'an bizing vayrona bo'lg'ay.
Birov jonu jahondin istagay do'st
Ki, ham ozoda, ham farzona bo'lg'ay.
Navoiy sensiz o'lmay mujrim o'lmish,
Gar olsang joninn, jurmona bo'lg'ay.
577

Boshimg'a kosh gohe yetsa raxshin sekretib mohe,
Su bersam ko'zlarimga xo'yfishon ruxsordin gohe.
Malohat avji birla husn bo'stonida yo'q ravnaq,
Qani bu bog' aro sarve, qani ul avj uza mohe.
Dema oxirki, yo'qtur ishq savdosida bir bedil,
Ani ko'rgilki, bormu husn bozorida dilxohe.
Ne tong afsurdadil bo'lsamki, to husn o'ti o'chmishdur,
Ko'nguldin dog'i hargiz chiqmamish bnr shu'laliq ohe.
Ne bo'lg'aykim bahori husn aro ochilsa bir gulkim,
Tushub bir barqi ishq, o'rtansam andoqkim, pari kohe.
Kirib ishq muhabbat dashtig'a, eykim, yana yonding,
Muhiqdursen, nedinkim, topmading bu yo'lda hamrohe.
Navoiy bor esang ogah, salomat mulki ham xushtur,
Va lekin rahbaring bo'lsa yo'li qat'ida ogohe.
578

Ul pariy savdosi men devonadin ayrilmadi,
To meni devonayu rasvoi olam qilmadi.
Yo'q ko'ngulda, har sarimo'yimda bir afg'on erur
Kim, jafosi neshi yolg'uz ko'ngluma sanchilmadi.
Dedim o'ltur emdikim, ishqim nihondur, ohkim,
Qilmadi qatlim, bu ish olamg'a to yoyilmadi.
Xasta ushshoqig'a rahm etti, mangg yo'q, go'yiyo
Za'fdin ul xayl aro bor erkanimni bilmadi.
Tig'i to yetti, ko'ngulni chok qildi, turfadur,
Yetmayin ul nav' su bu g'unchag'a, ochilmadi.
Qoldi aytilmay nihoniy ishq sirri onchakim,
Qolmadi bir so'zki, bu ma'ni aro aytilmadn.
Necha qon yutqay Navoiy boda tut, ey mug'bacha,
Kim xumori hajri ul mayni ichib yozilmadi.
579

Halqai zulfung ko'ngul chekmasmu erdi, ey pariy
Kim, gajakdin sonchting qulloblar ham bir sari.
Tobu pech ermas gajakdakim, ajab, yo'q pechu tob
Kim, yuzining o'tig'a tushmish pariyning bir pari.
O'tda bir noxush berur is, vah, muattar aylamish,
O'tqa tushgan parg'a monand ikki zulfung anbari.
Go'yiyo ermas gajaklarda bu yanglig' tobkim,
Chehrang o'ti tobidin qaytardilar yuz har sari.
Chashmai xurshid ul yuz yonida qullobi zulf,
Soldilar go'yo gajak ul chashmaning o'rdaklari.
O'g'ridur ul zulf, voqif bo'lki, behad biymi bor,
Halqai qullobig'a tushsa qullog'ing gavhari.
Gar Navoiy telba bo'lsa, yo'q ajab, bu nav'nkim,
Zulfining zanjirini qildi parishon ul pariy.
580

Visolim shomicha yo'q hajri subhi mehnatafzoyi
Ki, ravshanroqdurur aning quyoshidin munung oyi.
Munosibdur ko'zum surtub, qashisam kirpikim birla,
Qichishsa may o'tining hirqati birla kafi poyi.
Kecha kulbamg'a kelsang, muddai man'idin eskarma,
To'lun oy sayr etarda it hurardin qayda parvoyi.
Ne tong gar subhi ayshim tiyradurkim, tong yeli esgach,
Sochar kofir uza mushki xo'tan zulfi sumansoyi.
Shamol erkin dedim raxshin, choqilg'ach barqdek kuydum,
Samum ermish hamono bodpoyi charx paymoyi.
Yomon olamda erdim shomi hajrimdin bihamdillah,
Yorutti tiyra kulbamni jamoli olam oroyi.
Firoq ichra eriklik, ey ko'ngul, muhlikdurur bilgil
Ki, ishq ahlining ul suhon kelibtur umr farsoyi.
Ketar hushum, qachon eslarmen ul but qasri devorin,
Magarkim, yug'rulubtur boda birla dayrining doyi.
Navoiy har maqom ichra navo ko'rguzsa bulbuldek,
Ajab ermas, nedinkim, guldek o'lmish yori har joyi.
581

Ko'ngul chun sendin uzdum, shodlig' emdi muhol ulg'ay,
Ochilmog'liq uzulgan g'unchag'a ne ehtimol o'lg'ay.
Qading ham gul sochar, ham soya solur, ham xirom aylar
Ajab gar gulshani firdavs aro mundoq nihol o'lg'ay.
Ko'ngul bir poybo's ummididin zulfungg'a bog'landi
Ki, topqay kom chun zulfung yururda poymol o'lg'ay.
Su hayvon chashmasidin, yel Masih anfosidin topsa,
Qachon to'big'a naxli qomatingcha e'tidol o'lg'ay.
Jununum ko'yida bir tosh zaxmig'a harif ermas,
Necha Farhod savdo tog'ida Majnunmisol o'lg'ay.
Ko'ngul birla xayoling uyla chirmalmishki, bilmonkim,
Xayoling ko'nglum o'lg'ay, yo'qsa ko'nglum ul xayol o'lg'ay.
Labi la'ling mayidin rashhaye topmish zaqan sari
Demakim, rangi maygun bu latofat birla xol o'lg'ay.
Emas mayxonaning sing'an safoli durdidek ichsam,
Agar jomi Jam ichra Xizr suyidin zilol o'lg'ay.
Tut, ey soqiy, manga bir mayki, aning nash'asi yetkach,
Ko'ngul behol bo'lg'ay, jong'a har dam o'zga hol o'lg'ay.
Xush ul rindiki, borg'ay kulbadin gulshang'a borg'andek,
Baqo mulkiga chun dorul-fanodin intiqol o'lg'ay.
Navoiy, tiyrasin ahli nazar xokirahin ko'z tut,
Sanga bu surmadin shoyad yorug'luq ehtimol o'lg'ay.
582

Boda gulgul aylamish ravshan uzoring bog'ini,
Uylakim, sochqay sabo su uzra gul yafrog'ini.
Dur to'la sanduq der har yon temur gulmix ila,
Ko'rgan el ishqing to'la ko'ksumda har yon dog'ini.
Ne ajab gulgun bulut bo'lsayu andin yog'sa qon,
Chun sovursa yel shahid etkanlaring tufrog'ini.
Xolingu la'ling qatilidinki, qildi tu'ma zog',
La'lgun aylabturur minqor ila tirnog'ini.
Zanbaq anda lolagun butkay, shajarlar surx bid,
Har chamang'a bersa su qonlig' sirishkim yog'ini.
Zoye o'ldi, ey ko'ngul, g'aflatdin ayyomi shabob,
Bori etma favt isyondin inobat chog'ini.
Ko'r Navoiy shu'layu ohiyu emgaklik tanin,
Ko'rmagan bo'lsang balo barqiyu mehnat tog'ini.
583

Bu bayramda qani sho'xeke, jonim bo'lsa qurboni
Ki, tutsa boda rangi uylakim, qurbonilar qoni.
Aning jomi hilol oyin, shafaq oso mayi rangin,
Tutub ul soqiyi shirin, sumursam dam-badam oni.
Bo'lub ul chobuki mahvash, necha sog'ar bila sarxush,
Minib bir tavsani abrash, chu bo'ldi azmi maydoni.
Tushub din ahlig'a ofat, solib islom aro g'orat,
Bo'lub xalq ichra bir holatki, qolmay kimsaning joni.
Yuzi maydin bo'lub gul-gul, parishon har taraf kokul,
O'zin asrarg'a yo'q Ruhul aminning haddu imkoni.
Qabaq xayli aro g'avg'o, namoz ahlida ming yag'mo,
Duoda gunbadi miynodin oshib xalq afg'oni.
Zihi iqbol anga hamdastkim, iyd oqshomi payvast,
Bu yanglig' chobuku sarmast aning bo'lsa mehmoni.
Agar iyd istasang har dam, fano zaylini tut mahkam
Ki, bir damda iki bayramg'a uchrar soliki foniy.
Navoiy zoru muztardur, qatil aylarga darxurdur,
Jamoling iydi akbardur, qil oxir ani qurboni.
584

Vahkim, yana bir mug'bacha dinim yo'lin urdi,
Zuhdu vara'im xirmanini ko'kka sovurdi.
Mast ayladi andoqki, tushub ollig'a boshim,
But ollida bu makr bila sajda buyurdi.
Toroj etibon dinu toqib bo'ynuma zunnor,
Yuz yilliq kuffor hisobig'a kivurdi,
Masti abadiy bo'lg'usi men yanglig' azalda,
Har kimki, fano dayrida bir jom sumurdi.

Ohim tutuni ko'kdin ulug'luqqa oshibtur,
Bu dudni ul oy g'ami gardundin oshurdi.
Osuda sifatliq tiladim - piri tariyqat,
Davron elining ulfatidin tark buyurdi.
Xush bo'lg'ay agar tutsa Navoiy sari himmat,
Maqsad harami bodiyasin ulki, yugurdi.
585

Ul shohu men gadomen, ul tiflu men qari,
Gar boqmasa mening sari, haq bor aning sari.
Bir lahza tirguzub meni, bir lahza o'lturur,
Gohi beri yugursa o'yin vaqti, gah nari.
Uydinki, chiqti, kirmaki mumkin emas yonib,
Yoshdekki, ko'zga kirmas, agar chiqsa tashqari.
Axtardurur, gah roji' o'lur, goh mustaqim,
Chun sho'xluqqa borsa keyin, kelsa ilgari,
Oyu quyoshqa o'xshata olmasmen anikim,
Borur quyoshu oy kebi har sari qullari.
Ey mug'bacha, xumor ila dayr eshikindamen,
Jome yubor manga, tilamas bo'lsang ichkari.
Layli ul oyg'a o'xshamadi, lek ishq aro,
Majnunni o'tqa soldi Navoiyg'a o'xshari.
586

Bo'lmish buzug' ko'ngulda qoshing turfa surati,
Vayrona ichra uylaki mehrob hayati.
Gar muddai malak bo'lubon kirsa ko'yiga,
Bolu parini o'rtagay ahhob g'ayrati.
Husnung haqiqatini ko'ngul bilmasa, ne tong,
Har dam bo'lur chu hayrati ustida hayrati.
Dog'i firoq toza quyubtur ichimgakim,
Bag'rimni toza kuydiradur dog'i furqati.
Ul yuzga bu havoyi sargashta mehrining,
Xurshid birla zarracha bor elga shuhrati.
Bir bul'ajab musha'bid erur piri maykada,
Dayr ichra turfa mug'bacha har sari lu'batlari.
Fard o'l, Navoiyoki, bajuz ranj naf'i yo'q,
Har kimki olam ahli bila bo'lsa ulfati.
587

Orazing ko'rmakka, jono, muntazir erdim har oy,
Bir zamonlig' intizorim ul bir oydin o'tti, voy!
Ul ko'z o'q otmoqni varzish qilmas ersa, ne uchun
Bog'lamish mehrob shakli birla mushkin ikki yoy!
Subhi iqbolimg'a chekti shomi mehnat pardasin,
Yuz uza zulfungki, kofur uzra bo'ldi mushksoy.
G'unchadek ko'nglumni ochqan bo'lsa tig'ing chok etib,
Tong emasturxim, bo'lur doim ravon savdo kushoy.
Senki, bazmi aysh aro har dam qilursan qah-qaha,
Ne g'aming andinki, yig'larmen g'amingdin hoy-hoy.
Sofi ishrat dayr aro ichkan zamon, ey mug'bacha,
Gohi ehson qil gadolar sari ham bir qatra loy.
Ko'kta oyg'a yo'q Navoiy mayli zohir bo'lg'ali,
Moviy yog'liqdin yuzungnung partavi, ey ko'rkaboy.
588

Erur serob andoq otashin guldin yuzung bog'i
Ki, qilmish jilva o't birla sudin bir toza yafrog'i.
Taxayyul birla nozuk soiydin gar to'lg'asam, tomg'ay
Hal o'lg'an siym andoqkim, uzulsa inju qo'lbog'i.
Kesak ko'yida yanchib asraram ko'z pardasi ichra,
Keturgandek birov kog'azg'a chirmab Ka'ba tufrog'i.
Emas gulbunda navras g'uncha yo xamliq tikan har yon
Ki, bulbulnung qolibtur anda tumshug' birla tirnog'i.
Xo'yi ruxsori yodi birla bo'lmish muztarib ko'nglum,
Balig' yanglig'ki, gavharning maqomi bo'ldi qursog'i.
Ajal olurda jonimni erur hajring sharik, ammo
Agar ul rahm ham ko'rguzsa, bo'lmas rozi o'rtog'i.

Yema boziki, lu'batboz erur gardun farsangg'a,
Bu lu'batlarki, el ko'nglin olur aning qovurchog'i.
Netay gardun shabistonida anjumni shafaq ichra,
Shafaqgun mayni suzmay ichkum o'lsa reza kup yog'i.
Ko'zum hajr o'tidin bir sham'durkim, sarsari ohim,
Ani chayqarda tomib qatra-qatra turmayin, yog'i.
Qarib, ey mug'bacha, zunnor ila bel bog'ladim, may tut,
Nedinkim, bo'ldi bu dayri fanodin azm etar chog'i.
Navoiy, hosil et himmat qanotikim, uchar qushqa,
Havo qilganda maqsadg'a ne moni' dasht bo'rtog'i.
589

Yubordi yor bazmidin manga bir pistai qandi,
Olib o'ptumki, bor erdi labiyu og'zi monandi.
Meni bemor o'lum holida qilmaymu havaskim, bor
Masihu Xizr aningdek jonfizo bazm orzumandi.
Ko'ngul ham anda, jon ham anda, aqlu hush ham anda,
Ne sud etgay bu hol ichra manga ahli xirad pandi.
Visol iqboli topqanlar mayi ishrat bila hamdast,
Netay bo'lmay firoq idboridin xunobi xursandi.
Emas bazmi aro gulbarg, ham yuz pora ko'nglumdin,
Chu ul yon evrulur tinmay, tushubtur necha parkandi.
Jahon bog'ida nargis zahri chashmidur manga ro'zi,
Xush ulkim, qismatidur g'uncha og'zining shakarxandi.
Tilarmenkim, pariyzode topib emdi ko'ngul bersam,
Bilindi, kimsaga qilmas vafo chun kimsa farzandi.
Qilur jon rishtasin sargashtai maqsud ila payvand,
Taalluq toridin har kimsakim, qat' o'ldi payvandi.
Zuloli vasl ila ne sud agar el qonsa, jon topsa
Navoiy shu'lai hijron aro chun kuydi, o'rtandn.
590

Dudi ohimdinmu har sari shararlar butradi,
Yo'qsa yel o'tlug' ko'ngullarni sochingda qo'zg'adi.
Ishq dashtida ucha olmas yeridin hech qush,
Parlarin baskim, havoda o'tlug' ohim churkadi.
Har tikankim, ildi Majnun ko'nglakidin poraye,
Hajr ko'ksunga tungan qo'ymoqqa ani chirmadi.
Bog' aro xat ichra og'zingdin qizarib, sarg'arib,
G'uncha zangori libosi birla boshin burkadi.
Ko'r jununimniki, bo'ldi telba ko'yung itlari,
Qaysi birkim, qovg'ali uryon tanimni tishladi.
Ishq naxlig'a samar chun furqat ermish, ey rafiq,
Ey xush ulkim, ko'nglin avvaldin bировga bermadi.
Ey Navoiy, o'zgalar maqbulu sen mardud uchun,
Yer alarni mahram aylab, seni mahrum istadi.
591

Bo'lsa ko'yung tufrog'i za'f ichra jismim bistari,
So'zi jismimdin aning rangi erur xokistari.
Uyladur za'fimki, odam qilmag'ay erdi gumon,
Gar yo'luqsa erdi Majnung'a vujudum paykari.
Dema ashkim jolasin g'am shomi durri shabcharog'
Kim, erur ayni malolatdin nuhusat axtari.
Dasht aro el anglamas devonadurmen, yo'qsa dev,
Uylakim, bilmon senikim - odamisen yo pariy.
Orazing uzra erur xo'y kasrati daryoyi lutf,
Nildin xoling latofat bahrining nilufari.
Gulshani davrong'a moyil bo'lma, ziyrak qush esang
Kim, tikan tori qilur har toza gulbargi tari.
Sabzai xatting xayoli birla savdo dashtidin,
Gar Navoiy chiqsa, tong yo'q, Xizr erur chun rahbari.
592

Gul emastur otashin, bulbullarin kuydurgali
Kim, libos etmish qizil ushshoqini o'lturgali.
Ko'yiga insa maloyik pashsha yanglig', rashkdin
Oh dudin zohir aylarmen alarni surgali.

Demangiz ulkim sevarsen, nega qoningni to'kar,
Lutf ortuq ko'rguzur ortuqsiroq sevdurgali.
Qatli om etkachki, qochti ishqdin har bul-havas,
Jismima jon kirdi ishqim ollida bilgurgali.
Ey Masiho, bir nafas ting'ilki, bormish do'stlar
Jonlar o'ynab, ul quyoshni boshima kelturgali.
Dayr aro bormu g'aming deb so'rmag'il, ey mug'bacha,
Daf' bo'lmish sen qadahni og'zima yetkurgali.
Ey Navoiy, ko'z-yuzidin olmoq o'lmas. voykim.
Ortuq aylar ijtinob ortuqsiroq telmurgali.
593

Meni o'lturgay edi mug'bachalarning alami.
Dayr pirining agar bo'lmasa erdi karami.
Davrnig boru yo'qidin ne shikoyat qilayin,
Tengdurur chun mening ollimda vujudu adami.
Charx naqqoshi surohini munaqqash qilsa,
Shisha og'zi qilidin keldi munosib qalami.
Shayxning uylaki, oshuqqa momug' ostida dog',
Tevuruk ruq'alar ostida tikilmish dirami.
Ulki boshimni xirom ichra qilibtur pomol,
Har qayon borsa, mening boshimu aning qadami.
Osmon bo'lmadi chun ishq yukiga homil,
Tah-batah bir-biri qaddida nedin bo'ldi xami.
Har dam, ey ahli zamon, mayli sitam qilmangkim,
Har nechakim desa, bas bizga zamonning sitami.
Basdur o'tluq kafanim, zoru quruq jism ichra,
Hashr aro qay sari ishq ahli yuz ursa alami.
Gar Navoiy nafas urmas, tuganib zaxmida qon,
Go'yiyo o'ldiki, chiqmas yana ul xasta dami.
594

Muhandise topayu egnima qanot yasatay,
Uchub havosida qushlar aro o'zumni qotay.
Muyassar o'lmasa, bu to'rt ayog'lanib kechalar,
Tanimni itdek etib, itlari sari uzatay.
Yo'q ersa o'tkanida ko'rganmen debon yuzini,
Gadoi xasta kebi ko'yi tufrog'ida yotay.
Muhol erur bu tamanno, visoli kim, men kim?!
Necha el chira savdo bila o'zumni sotay.
Taning'a ishqida berdim shikast, ya'ni ul o't,
Yorurg'a ushbu quruq hemani dedim, ushatay.
Chu faqir ko'yida vaslimg'a hech o'lturmas,
Qachong'a xirqam uza zarq vaslasin yamatay.
Navoiy uyla ulus xonig'a erur oshiq,
Ki, turk qullari Jo'chidur aningu Chig'atoy.
595

Bu shahsuvorki go'y o'ynamoqqa ichmish may,
Samand sursa buyon boshim ollida o'ynay.
Magarki raxshi ayog'indadur sabo mudg'am
Ki, chopsa olam-olam masofat aylar tay.
Damo-dam ursam ilik rashkkin boshimg'a, ne tong,
Tegar chu go'yiga chavgoni zaxmi paydarpay.
Chek emdi lutf ila sarsarvashig'inoninkim,
Qilibtur oyinagun yer yuzini sarsari day.
Bu fasl aro xush erur oq uy ichra boda o'ti,
Bu o't yorurg'a mug'anniy og'zig'a olmoq nay.
Nimaki, aylasa, bo'lg'ay anga shay itloqi,
Ko'zunga ilma, nedinkim, jahon erur loshay.
Navoiy, aylasa laylivashing azimati dasht,
Munosib o'ldi o'kush urdusi ulusig'a hay.
596

Ishq orzusini qilur ul navjuvon sari,
O'tqa solur o'zin yana bu notavon qari.
Arz etsalarki, yor kerak yo iki jahon,
Yor aytqumdurur beri, ikki jahon nari.

Ul oy eshitmasa ne degaymen, vale o'tar
Aflok toqining xamidin bu fig'on bari.
Usruk yo'l oziqib dorimaq har sari ne sud,
Bir oy ramida sayd ne bo'lg'ay bu yon dari.
Bu xoksor tanni sipehr etti qaddrin,
Anjum kebi itingning ayog'i nishonlari.
Dersenki yor aksi sanga tushkay, ey ko'ngul,
Avval g'ubori g'ayrdin oyinason ori.
Ul sho'x yuzu ashkinga boqmas, Navoiyo,
Har necha za'faron yuziga arg'uvon tari.
597

Jong'a chun demen: ne erdi o'lmakim kayfiyati?
Derki, bois bo'ldi jism ichra marazning shiddati.
Jismdin so'rsamki, bu za'fing'a ne erdi sabab?
Der: anga bo'ldi sabab o'tluq bag'irning hirqati.
Chun bag'irdin so'rdum, aytur: andin o't tushti manga
Kim, ko'ngulga shu'la soldi ishq barqi ofati.
Ko'ngluma qilsam g'azab, ayturki, ko'zindur gunah,
Ko'rmayin ul tushmadi bizga bu ishning to'hmati.
Ko'zga chun dermenki, ey tardomani yuzi qora,
Sendin o'lmish telba ko'nglumning baloyu vahshati.
Yig'lab aytur ko'zki, yo'q erdi manga ham ixtiyor,
Kim, ko'rundi nogahon ul sho'xi mahvash tal'ati.
Ey Navoiy, barcha o'z uzrin dedi, o'lguncha kuy
Kim, sanga ishq o'ti-o'q ermish azalning qismati.
598

Turfa gulzor aylamish may gullari ruxsorini,
Turfaroq bukim, araq serob etar gulzorini.
Ey ko'ngul, har torig'a yuz jon muqayyaddur bukim,
Yuz girih birla ko'rarsen zulfining har torini.
Yoqmangiz zaxmimg'a marhamkim, o'larmen, qilsa kam
Choklik bag'rimdin ul oy tig'ining ozorini.
Bog'lag'aylar atridin din ahli kofirliqqa bel,
Yel parishon etsa nogah zulfuning zunnorini.
Bumni zog' etkay, ohim dudi qilsa oshyon,
Dasht ichinda men bo'lur vayronaning devorini.
Fosh etar ko'nglum sharori, tiyra ohim dudi ham,
Necha dermen, qilmayin ishqim o'ti izhorini.
G'am hujumidin ne g'am, azmi xarobot aylakim,
Qo'ymayin bir jom ila ul xaylning osorini.
Soyir aylarda qadah topsang sabot, ey mug'bacha,
Aylayin barham falakning sobitu sayyorini.
Anglag'il, jonoki, ko'yungda Navoiy o'ldi zor,
Topmasang itlar uni ichra fig'oni zorini.
599

Bukun aqshomg'a tegru menki ko'rmaymen quyeshimni,
Ne tong, to'ksam falakdek kecha tong otquncha yoshimni.
Baliyat toshidin yuz pora bo'lg'an ham erur xushroq,
Itingga yetmagay zaxmat qilurda tu'ma boshimni.
Yuzu xoling g'amidnn bo'stonafruz erur jismim,
Ki, tutmishtur ichimni tuxmi g'am, xunob toshimni.
O'luk jismimni ko'rgan toza qonlig' dog'lar birla,
Qora qilg'an sog'ing'ay zog'lar g'avg'osi loshimni.
Vazifa ko'ngluma har kun erur bir dog' ishqingdin,
Qanoatdin tuzubmen bir diram birla maoshimni.
Qazo tag'yiri topmas, chunki zo'ru zorlig' birla
Uzubmen dahr xalqidin urush birla taloshimni.
Navoiy, degasen g'am tog'i qozmish teshai Farhod,
Ko'rub ko'ksumdagi tirnog' ila qilg'on xaroshimni.
600

Moviy yog'lig'din qoshing, ey jong'a bedod etkuchi,
Ko'k bulutqa kirdi go'yo yangi oyning bir uchi.
Gar yomon holimg'a ko'z solmas, ajab yo'qkim, erur
Ul qora ko'zlar qora baxtim masallik uyquchi.

Ilgi ashkim qonin oritmoqda chektim dudi oh,
Ham qizardi, ham qora bo'ldi ul oyning ovuchi.
Ollig'a bosh qo'ydim, ammo tig' ila ayirmadi,
Bosh emas, bukim erur bo'ynung'a aning untuji.
Tig'i ishqin mendin aylar imtihonu vasl yo'q,
Ishqning go'yoki, mendin o'zgaga yetmas kuchi.
Boda durdin no'sh eta olmas esang, ey mug'bacha,
Yirtibon zuhdum ridosin, ayla aning suzguchi.
Gar ayog'ing chiqti ashkingnng suyidin toyilib,
Ey Navoiy, shukr, ul ko'y ichradur aning muchi.
601

Har bag'ir pargolasi g'am dashtining bir lolasi,
Lek, bo'lg'an ishq o'tidin dog' har pargolasi.
Ishq sahosig'a har kim kirmak o'lmaskim, erur
Bir yurakning dog'lig' pargolasi, har lolasi.
La'l uza ushog'roq inju aylagandek ta'biya,
Ko'rguzub shirin labingni har taraf tabxolasi.
Anjum ermaskim, tushubtur charx ko'zgusiga aks,
Baski, yog'di g'am tuni yer uzra ashkim jolasi.
Girdbolisht bo'lsa oy boshing qo'yarg'a, vajhi bor
Kim, aning davri yuzing oyining o'lg'ay holasi.
Gul xaridori chu ko'ptur, bo'lma ko'p, ey bog'bon,
Zeb uchun mashshota yo sotmoq uchun dallolasi.
Gar Navoiy nolasidin yor yolqibtur, vale
Ishq yo'q deb ta'n etar, gohiki yo'qtur nolasi.
602

Lab uza xatti anbar oludi
Otashin la'lining erur dudi.
Dardu sabrin nisoring etti ko'ngul
Kim, bo'lar erdi budu nobudi.
Jon berib, ko'nglum oldi naqdi g'aming,
Ahli savdoning ushbudur sudi.
Gar o'qung jong'a qasd qildi, ne bok
Ki, aning bu o'q erdi maqsudi.
Tanu jon rishtasi g'amingg'a libos,
Bu biri tori, ul biri pudi.
Tengdurur dahrg'a vujudu adam,
Balki ma'dum barcha mavjudi.
Gar Navoiy ko'zi oqardi, ne tong,
Ashk aning qorasini yuvdi.
603

Vah, necha davron jafosi aylagay mahzun meni,
Soqiyo, bir davr ayog'i birla qil majnun meni.
Behud o'lmishmen mayi la'lingni ko'rgach, ohkim,
Qildi mast og'zimg'a yetmay ul labi maygun meni.
Lahza-lahza uylakim, javrungki husn aylar fuzun,
Shavq aro ham ishqing aylar dam-badam afzun meni.
Elta olur bir quyun jismim xasin ul ko'ydin,
Ranja bo'lma qilg'ali ovora, ey gardun, meni.
Mujdai vaslu hayot o'lg'ay dedim noming, valek
Xatti behush aylabon qatl ayladi mazmun meni.
Menda mug' dayri havosi g'olibu sizda xumor,
Mayg'a, ey ushshoq, muflis aylangiz marhun meni.
Ey Navoiy, vasl aro-o'q kosh sursa tig'i kin,
Furqatida oqibat o'lturgusidur chun meni.
604

O'tgan kecha men erdimu ul siymtan erdi,
Gulshan to'rida maskannimiz bir chaman erdi.
Gulbin aro ikki kishiga sig'qucha manzil,
Bulbul bila guldek ikimizga vatan erdi.
Lola kebi yoqut qadah yo'q tubiga durd,
Bir shisha may andoqki, aqiqi Yaman erdi.
Gah men tutub ul ichmaku, gah ul tutubon men,
Tun yarmig'acha ikkimizga bu fan erdi.

Ul tutqach ayog', men ayog'ig'a qo'yubon yuz,
Isor anga ko'zdin bori durri Adan erdi.
Mast ayladi gah nozu gahe arbada og'oz,
Ko'ksun kebi chok etgan anga pirahan erdi.
Egnimga solib tak'yayu bo'ynumg'a solib qo'l,
Titrab ko'ngulu jismim aro yuz shikan erdi.
Gulzor aro sarmast uzaldi ko'zi yanglig',
Jon mulkida ul uyqusidin yuz fitan erdi.
Men dog'i yuzumni kafi poyig'a qo'yub mast,
Gulbarg uza kirpikdin agarchi tikan erdi.
Bu nav' uyudumkim, meni uyg'otquchi tongla
Yuz snymfishonlig' bila shohi Xo'tan erdi.
Hajr emdi Navoiyni gar o'ltursa, ne armon
Munchaki, murod anga bu vajhi hasan erdi.
605

Menmudurmenkim, ayirmish vaslidin jonon meni,
O'lturur onsiz tuman ming dard ila hijron meni.
Charx jismim tufrog'in ohim yelidin sovurub,
Hajr dashtida quyundek qildi sargardon meni.
G'am palosin jismidin Farhodu Majnun boshidin,
Oshiyonin tashladi, chun ko'rdilar uryon meni.
Ul pariy andoqki pinhondur ko'zumdin, aylamish
G'oyati za'fu junun el ko'zidin pinhon meni.
Gar pariydur dilbarim, men ham junundin vahsh aro,
Uyla men vahshatdakim, bo'lmas demak inson meni.
Bir ham, ey Layli, biyobon ichra Majnuningni top,
Ko'r ani hayron manga, yo'qkim anga hayron meni.
Ey Navoiy, gar yana bir qatla mumkin bo'lsa vasl,
Solmoq ul mahvashdin ayru hajr ne imkon meni.
606

Chun ul oy har dam boqar ko'z uchidin gardun sari,
Men chu tufroqmen - qachon boqqay meni mahzun sari.
Kim meni ko'rsa balo tog'iyu savdo dashtida,
Hayrat aylab boqmag'ay Farhod ila Majnun sari.
Kamligidin oy, zavolidin quyosh o'lg'ay xijil,
Qilsalar nogah nazar ul husni ro'zafzun sari.
Charx davrida ko'rungandek shafaq ichra quyosh,
Tushti aksing jom aro, boqsang mayi gulgun sari.
Mehnatimdin tog'ni homun ko'rgasen - homunni tog',
Gar meni istarga kelsang tog' ila homun sari.
Boda ichkim, gar desang o'zni mukaddar qilmayin,
Solma ko'z dunlar sari, andoqki charxi dun sari.
Sarvni netsun Navoiy bor ekanda qomating,
Bo'lsa mavzun, boqmag'ay tab' ahli nomavzun sari.
607

Xomai mushkin raqam birla meni yor istadi,
Tinmayin nettimki, hajridin meni zor, istadi.
Ne jaf o'rdiki, marham vaslidin qo'ymay hanuz,
Hajr tig'in yog'durub, ko'nglumni afgor istadi.
Garchi kunduz osti, lekin o'rtadi hijron tuni,
Sham'idin holimni ul mahvash namudor istadi.
Zulfi domin hajr shomidek yozib ofoq aro,
Go'yiyo olam eli ko'nglin giriftor istadi.
Husng'a chun yo'q vafoye juz nadomat ko'rmadi,
Bevafoyekim, vafo ahlig'a ozor istadi.
Tut fano vayronikim, aksi yuzin qildi sarig',
Mun'imekim, qasrn devorini zarkor istadi.
Ey Navoiy, xo'yi bekaslikka qilkim, topmadi
Qaysi bekaskim, kezib olamni, bir yor istadi.
608

Xushtur ichmak yor yodi birla ishrat jomini,
Xossakim, qosid keturgay yorning payg'omini.
Ruq'asi jismimg'a jon berdi, qora ichra magar
Obi hayvon tomizib, chekmish xati arqomini.

Safhai gulgun uza yozib xati mushkin tiroz,
Yod berdi xatti mushkinu ruxi gulfomini.
Ram yegan ko'nglum qushin tutmoqqa go'yo safhada,
Nuqtayu xat birla sochib dona, yoymish domini.
To ne afsun qildi ul sohirki, dilcash nomasi
Oldi ham jismim qarori, ham ko'ngul oromini.
Jomi ishrat tortmoqdin yaxshiroq ish topmadim,
Chunki bu davr ichra topmas kimsa ish anjomini.
Bu kecha qosid malolidin agar vahm etmasam,
Ey Navoiy, kim topa olg'ay so'zum itmomini.
609

Ul oykim shomdin to subhgah masti xarob o'lg'ay,
Ajab yo'q, subhdin to shom gar ham masti xob o'lg'ay.
Ko'ngullarni siyosat qilg'alidur, yo'q esa nevcun
Yuzi suyida ikki toblig' mushkin tanob o'lg'ay.
Ko'ngul zulfung aro talpinsa, hayrat qilmakim, qushning
Ishi chun dom aro bo'ldi giriftor, iztirob o'lg'ay.
Yuzung mehri shuoyi birla ashkim ham erur moni',
Emas ulkim, jamoling moni'i yolg'uz niqob o'lg'ay.
Labing hajrinda ashk o'rnida qon yog'dursam, ermas ayb,
Qizorg'an ko'zlarim chun uylakim, rangin sahob o'lg'ay.
Qani rangin qadah, chun ko'nglum o'lmish dahrdin mahzun
Ki, g'am daf'ig'a yoquti mufarrih la'li nob o'lg'ay.
Mening umrum sen, ey soqiy, erur chun umr ishi ta'jil,
Sanga ham o'z ishingda avlo uldurkim, shitob o'lg'ay.
Ne bo'lg'il tiyra, ne ravshan zamonekim, gari qilmas
Zamon ahli agar xud soya, yoxud oftob o'lg'ay.
Navoiy, dayr piri birla bo'lsun mug'bacha yeri,
Jununungg'a gahikim, hazl etar el shayxu shob o'lg'ay.
610

Asrading kuydurgali ushshoqi muztar ko'nglini,
Bog'bondekkim, o'tun qilg'ay sanavbar ko'nglini.
Otqan o'qni, bilki, qaytarmaqchadur paykon bila
Javrdin qaytarmaq ul sarvi sitamgar ko'nglini.
Gulbunungda g'uncha ko'nglumdek emas, ey bog'bon,
Ochilurdektur, xayol etsang aning har ko'nglini.
Tig' ila ko'ksumni yorsang, shu'lai ohim ne tong,
Chun yolin ortar, kishi chok etsa axgar ko'nglini.
Netti sog'ardek safo bersa mening ko'nglumga ham,
Ulki, sofiy may bila sof etti sog'ar ko'nglini.
Ey mug'anniy bir navoye dilkusho tuzgilki, chang
Rishtai nag'mangg'a bog'labtur sarosar ko'nglini.
Ey Navoiy, g'unchani dam birla ochqandek qilur,
Xalq pandi sen kebi mahzuni abtar ko'nglini.
611

O'pmak istar chog'da la'li jonfizosin tishladi,
Qo'l zanaxdonig'a chun so'ndum - yaqosin tishladi.
Tish bila munglug' ko'nguldin muddai chekti o'qin,
Rost it yanglig'ki, soyilning asosin tishladi.
Darddin bag'rig'a zori dam-badam berkitti tish,
Qut uchun bemor yanglig'kim, g'izosin tishladi.
Ko'rди chun Layli yuzinda nil qildi nilgun,
Baski, Majnun jismi zori mubtalosin tishladi.
Dunki, majruh etti o'z yorin xushunat birla bor,
Itki, nomardumlug'idin oshnosin tishladi.
Og'zi qillik shisha bazm ichra ushatqach muhtasib,
Qozi ani ko'rdiy qaytib mahosin tishladi.
Ey Navoiy, o'lsa o'ldummu degay ulkim ichib,
Yor elidin jomu la'li jonfizosin tishladi.
612

Dayr ko'yida bugun asru alolo erdi,
Chun yetishtim yugurub, turfa tamosho erdi.
Piri dayr o'lturubon sarxushu ollida aning,
May tag'ori to'la ul nav'iki, daryo erdi.

Yer tutub bir yonida mug'bachai bodafurush
Kim, ishi dinu xirad mulkiga yag'mo erdi.
Yana bir yonida ul mug'bachaning zulfi kebi,
Ukulub rishtai zunnoru chalipo erdi.
Dayr ayvoni bila gunbadi rif'at yuzidin,
Toqi axzar bila bu gunbadi miyno erdi.
Arg'anun savtiyu noqus uni birla har yon,
Yuz mug'ona amalu qavl ila g'avg'o erdi.
Kofiri ishq xarobot eli ollinda turub,
So'ngi saflar bori gabru, mug'u tarso erdi.
Bir-birin chorlabu aylab yangi zunnor ehson,
Jomi may berganidin kufrga ihyo erdi.
Kim mug'ona may ichnb bog'ladi zunnorp rust,
But xud ul aylagali sajda muhayyo erdi.
Men dog'i soldim o'zumni orog'akim, manga ham
Rishtai qurbu mayi vasl tamanno erdi.
Rishtasi habli matin, bodasi mir'oti safo,
Ikisidin manga maqsud huvaydo erdi.
Belima bog'ladi zunnoru qadah tutti manga,
Dami jon berdi xamonki, Masiho erdi.
Yodima keldi, Navoiy kebi chun mast o'ldum
Ki, azalda manga mug' kulbasi ma'vo erdi.
613

Har o'q ul qoshi yo ko'ksunga o'tsa, bexato yetgay,
Va gar xud o'zgalarg'a o'tsa ham so'yulab, mango yetgay.
Tegar so'yulab, demay har yergakim, zaxm aylabon ul o'q,
Necha manzilda orom istagay ko'nglumga to yetgay.
Vafoyu mehr istarga ne had, billahki, rozimen
Ki, bori gah-gahe ul sho'xdin javru jafu yetgay.
Chu kuydum hajr o'tidin, kulumni yo'lidin olmang
Ki, shoyad eltkay ko'yiga, ul yonkim, sabo yetgay.
Ko'zi hajrida, tong yo'q, butsa qabrimdin qora nargis,
Ki, qo'yg'ay ko'z ayog'ig'a, chu ul ko'zi qoro yetgay.
Desa mingdin birin, vah, ne balo sust o'lg'ay, ul oshiq
Boshig'a ishq aro har lahza gar yuz ming balo yetgay.
Junun ko'r g'urbat icharkim, tanishmoq mumkin ermastur,
Diyorimdin agar sarvaqtima bir oshno yetgay.
Falak boshingni kirpich muttakosi qilg'usi gar xud,
Bu dam xurshid xishtidin boshingga muttako yetgay.
Navoiy, sensiz etmas bog' sari maylkim, shoyad
Anga bulbul bila guldin dame bargu navo yetgay.
614

Ne deb aylay jonni zulfi mushkbo'yung sadqasi,
Bo'lsa yuz jon ozdurur, har tori mo'yung sadqasi.
Naqsh etib ko'nglumga jannat evrulurmen ko'yunga,
Aylaram bu nav' ila jannatni ko'yung sadqasi.
Yelga hamroh otashin gul mayl etar bazmingg'akim,
Bo'lg'ay ushbu vajh birla rangu bo'yung sadqasi.
Pardai jonim libosing bo'lmoq istar, bo'lg'ali
G'unchadek gulgun hariri to'ba to'yung sadqasi.
Ovlading ko'nglum so'rub, istab, bu ne lutf erdi, vah
Kim, bu sargardon bila yuz justu jo'yung sadqasi.
Qahr ila jonimni olsa mug'bacha, ey piri dayr,
Bok emas, yuz jon bu tifli tundxo'yung sadqasi.
Qaddu raftoring Navoiy ko'rgali bo'lmoq tilar
Ko'ngli raftoring fidosi, joni bo'yung sadqasi.
615

Ishq aro tish bag'rima ursam, icharmen qon dog'i,
Bal chekarmen hajr o'qidin berkigan paykon dog'i.
Belu og'zidin nishon so'rmangki, zahram derga yo'q,
Bir sarimo' oshkoro zarrai pinhon dog'i.
Ishqidin qonim to'lub erdi, ani to'kmakka sa'y,
Dashnai furqat ham etti xanjari hijron dog'i.
Bo'ynuma zanjir taqib, jismima yog'durdung o'q,
Anglading, go'yoki majnun o'lmisham, uryon dog'i.

Yig'lamay holimg'a naylaykim, aning vasli manga
Uylakim, ummid yo'qtur, yo'qturur imkon dog'i.
Necha kun olamda chun mehmonsən, ichkil bodakim,
Mizbon qolmas bu foniy dayr aro, mehmon dog'i.
Ey Navoiy, chun alif yanglig' o'qi joningdadur,
Qatlinga, tong yo'qki, bir kun bois o'lg'ay jon dog'i.
616

Nogah o'ldum bir ko'zi sohir giriftori, netay,
Kim agar sehr aylasam, boqmas mening sori, netay.
Men chu o'ldum kirpikining zahrlig' paykonidin,
Gar o'lukni tirguzur la'li shakarbori, netay.
Tiyra zulfi subhi ayshimni chu qildi shomi g'am,
O'zgalarga sham'i majlis bo'lsa ruxsori, netay.
Mumkin ermas chun nazar ollida ko'rmak suratini,
Safhai xotirg'a naqsh etmay namudore, netay.
Eyki, dersen zulfi chun to'lg'andi urma tobu pech,
Har sarimo'yumg'a bog'liq bo'lsa bir tori, netay.
May bila g'am zangiga bersam jilo, ayb etmangiz,
Buyla, bo'lsa iqtizoi charxi zangori, netay.
Dayrdin der qoch, Navoiy, jilva qilsa mug'bacha,
Bo'ynuma gar mahkam o'lg'an bo'lsa zunnori, netay:
677

Ko'rma sarig' bargu qil nazzora ruxsorim sari,
Qo'y xazon bog'in, guzar qil za'faronzorim sari.
Boqma asfar barg uza, har yon qizarg'an obkash,
Za'faroni yuz uza boq, ashki xunborim sari.
Kim xazoni yel qurutqan shox holin ko'rmamish,
Ayladik nazzora uryon jismi bemorim sari.
Sarvig'a bo'lmas xazonu lola ul mavsumda yo'q,
Qilma mayl, ey oh, sarvi lola ruxsorim sari.
Angla boshimg'a tutashqan shu'lai hajr, ey rafiq,
Ko'rma sanchilg'an xazone barge dastorim sari.
Umr bargin to xazon to'kmaydur, etsam kosh azm
Navbahori husn aro sarmast xummorim sari.
Ey Navoiy, chun bu fasl ichra qadah marg'ub erur,
Tortay o'zni majlisi shohi qadahxorim sari.
618

Kelgil, ey oromi jonimkim, tilaydur jon seni,
Chehra ochkim, ko'rmak istar diydai giryon seni.
Ey g'izoli mushkbo', kelkim, quyundek qolmadi
Vodiye axtarmag'an, istab bu sargardon seni.
Sen pariy pinhon uchun men ham kamoli za'fdin,
G'oyib o'ldum el ko'zidin, ko'rgali pinhon seni.
Qon aro gar g'arqasen, ey ko'z, ne tongkim, bir boqib
Zor ko'nglumni chu qatl etting, tutubtur qon seni.
Garchi mumkin yo'q, vale, bir qatla kirsang ilgima,
Borsa bosh, eldin chiqarmoq o'zga ne imkon seni.
Ko'z yo'lungdin olmasam, ayb etmagil, ey mug'bacha,
Aylay olmon diydadin g'oyib meni hayron seni.
Ey pariy, gar telbarab bo'lmish Navoiy darbadar,
Bu anga maqsud erurkim, istagay har yon seni.
619

To parishon qoshlaring oshufta hol etmish meni,
Notavonlig' ichra andoqkim, hilol etmish meni.
Ko'zda su, ko'ngulda qayg'u, tan zaifu jon nahif,
Ey musulmonlar, ko'rung hijron ne hol etmish meni.
Pand ila zajring jununum dafi etmas, ey hakim
Kim, pariy ruxsorai Majnun misol etmish meni.
Jon berib, bir nofai zulfidin dedim savdo qilay,
Bu sifat savdoyi ul fikri muhol etmish meni.
Ichkali la'li mayidin hushu aqlim qolmamish,
Boda mast erdi ajab bee'tidol etmish meni.
To qadah chektim, qilurlar mendin el kasbi nashot,
Buyla sa'd ul axtari farxundafol etmish meni.

Yoshurun may tarki etmon, garchi shayxi xonaqah,
Ey Navoiy, so'fiyu zohid xayol etmish meni.
620

Zaxmima marham yoqib. g'amgin ko'ngul shod o'lmadi,
Raxnag'a balchig' suvab, vayroiim obod o'lmadi.
Ul muvallih charxekim, sovurdi aqlim xirmanin,
Bu quyundin qaysi bir xirmanki, barbod o'lmadi.
Lhli ishq ar men kebi majnun emaslar, ey rafiq,
Andin erkinkim, alar yori pariyyod o'lmadi.
Ey ajal, qatl etmak ol ul g'amzadin ta'limkim,
Qilmag'an shogirdlig' hech ishta ustod o'lmadi.
Ko'nglidin bo'lmas muhabbat javharin qilmoq tama',
Har nechakim, yumshasa, bir yo'li po'lod o'lmadi.
Zohidi nodon g'amim oshubidin har dam kular,
Xurram ulkim, ishq atvorida mu'tod o'lmadi.
Ey Navoiy, o'lsam ul tarso uchun, ayb etmakim,
Dayr piridin manga juz bu fan irshod o'lmadi.
621

Bo'lmasam oshiq, fig'onim zor bo'lg'aymu edi,
Kuymasam pinhon, ichim afgor bo'lg'aymu edi.
Zulfunga vobastayu ko'zungga vola bo'lmasam,
Jon parishonu ko'ngul bemor bo'lg'aymu edi.
Bo'lmasa kofir ko'zung oshuftasi shaydo ko'ngul,
Rishtai zulfung anga zunnor bo'lg'aymu edi.
Istabon vasling gulistonin havoyi bo'lmasam,
Abri naysondek ko'zum durbor bo'lg'aymu edi.
Bo'lsa erdi, ey pariy, ishqing aro ko'nglumda hush,
Guftu go'yum muncha majnunvor bo'lg'aymu edi.
Bilsa erdi ishq aro sirrimni, har bir lafzida
Yordin juz e'tiroz izhor bo'lg'aymu edi.
G'uncha kulgusiga, ey bulbul, ko'ngul gar bermasang,
Bag'ringa har gul soyu yuz xor bo'lg'aymu edi.
Ey Navoiy, qilsang erdi ofiyat kunjin vatan,
Muncha munglug' joninga ozor bo'lg'aymu edi.
622

Ishq aro kim ko'rdi, oyo, notavone men kebi,
Bekasi ovaraye, bexonumone men kebi.
Yot ila o'zdin shikasta xotiri andoqki men,
Yor ila ag'yordin ozurdajone men kebi.
Ham vujud iqlimidin yuz g'am ko'rub bo'lg'an jilo,
Ham adam dashtida benomu nishone men kebi.
Tesha birla qozdi tog' Farhodu men tirnog' ila,
Ey ko'ngul, mehnat chekarda dema ani men kebi.
Zulm qilmoq ichra yo'q gar sen kebi ofoq aro,
Zulm chekmaklikda ham olamda qani men kebi.
Olam ahlidin vafo ko'z tutmakim, kim tutsa ko'z,
Dardu mehnatdin xalos o'lmas zamone men kebi.
Eyki, bir mulk ichra chekting javru vodiy topmading,
Tengri mulkidur, borur bo'lsang qayone men kebi.
Ey Navoiy, yetsa bir eldin baliyat boshinga,
Boshing olib chiqqil ul eldin ravone men kebi.
Men kebi yuz bo'lmasa, g'am yo'qki, qilg'ach iltifot,
Shoh G'oziy lutfi aylar har gadoni men kebi.
623

Xurdabinlar fahmi idrok aylamas yor og'zini,
Xurdayi ma'ni adosi qildi izhor og'zini.
Neshi no'sh olud sanchib bargi gul uzra ari,
Fosh etib shirin labin, qildi namudor og'zini.
Nuqtai mavhum aro qilsun tasavvur suqbai.
Kimki mafhum aylamak istar aning tor og'zini.
Chun o'libmen za'fdin, dam yo'qki, topman tiyralik,
Qo'yki, qo'ysun chehra ko'zguniga bu zor og'zini.
Zarra xurshid ichra kirsas, uylakim, bo'lgay nihon,
Xalqdin yoshurdi ul xurshidi ruxsor og'zini.

Qo'yki, o'z og'zimni og'zingg'a qo'yay, ey mug'bacha,
Yo'qsa kup og'zig'a qo'y men zori bemor og'zini.
Ey Navoiy, hajr o'ti sharhida chun surdung hadis,
O'rtading takror etarda ahli guftor og'zini.
624

Haftayedur ko'rmamishmen ul buti cholokni,
Ne ajab, gar o'rtasa ohim yeti aflokni,
Soldi tig'i furqating bag'ring'a andoq chokkim,
Bag'ri bo'lg'ay chok-chok, ulkim ko'rar ul chokni.
Hajr o'ti jonimg'a ortuqdur, anga bas bir sharar,
O'rtamak do'zax bila ya'ni ne bir xoshokni.
O'tlanibtur mast ko'nglokchan, chekib tig'i jafu,
To ne o't solg'ay jahong'a, ko'rgil ul bebokni.
Ishq o'ti birla ko'ngul su birla ko'zni qildi pok,
Pok manzillarda mehmon qilg'ali ul pokni.
Dayr aro davron g'amidin qochmisham, ey mug'bacha,
Bir mug'ona jom ila shod ayla bu g'amnokni.
Boda birla yung Navoiyni, xumor etsa halok,
Bog'langiz tobuti uzra naxli bargi tokni.
625

Ne o'qkim, jismi uryonimg'a otti,
Tanimg'a tortibon, jonimg'a otti.
Hadangekim, nihoni otti ul ko'z,
Hadafdek dog'i pinhonimg'a otti.
Tikan jonimg'a urdi gulshan ichra
Raqib, ul gulki, jononimg'a otti.
Ne ko'nglum qoldi, ne bag'rim yarasiz,
Falak toshiki, har yonimg'a otti.
Sarosar yog'di boshim uzra tufrog',
Qazo toshlarki, vayronimg'a otti.
Sipehr anjumni ul yanglig'ki, jola,
Xarob aylarga bo'stonimg'a otti.
Navoiy ko'ngli holin ko'rda Majnun,
Junun ta'ni bu nodonimg'a otti.
626

Menkim itimen, bo'lsa meni yitkali ori,
Solsa rasanin bo'ynuma o'lturgali bori.
Har tong boshi mehrin yuzunga o'tru tutar charx,
Mashshota kebi bo'ldi yuzung oyinadori.
Yuz mil yiroq sursa otin, surma masallik
Oshiq ko'zini ravshan etar tiyra g'ubori.
Har kimki, yuzung mehrida jon bersa har aqshom,
Aflok nujumin yorutur sham'i mazori.
Davron elidin kinna yetishkanga ne g'amkim,
Ham gardishi davron bas aning kiyna guzori.
Zuhd ahli riyosidin o'lubmen, agar, ey shayx,
Ihyo tilasang, boshla meni maykada sori.
Gar zorlig' o'ltursa Navoiyni, dam urmas,
Chun qilmadi ko'nglungga asar nolai zori.
627

O'lturub el, bazmidin ul sho'x chiqmoq ne edi?
Sarxush o'lmay ahli majlisdin toriqmoq ne edi?
Va'da gar qilmaydur erdi o'zga majlis ahlig'a,
O'z uyining yo'lidin umdo oziqmoq ne edi?
Bo'lsa erdi shammai parvoyi nangu nomdin,
O'tlanib badmastlig' birla otiqmoq ne edi?
Bo'lmasa erdi xayoli bir pariyvash vaslig'a,
Telbadek vayronalar sari siriqmoq ne edi?
Istamas bo'lsa edi obodi el vayronini,
Sabru hushum qasru ayvonini yiqmoq ne edi?
May isin gar soqiyi davron ravo ko'rsa manga,
Sa'yilar birla sabu og'zini tiqmoq ne edi?
Istamas bo'lsa Navoiy joni chiqmoq, ey rafiq,
O'lturub el, bazmidin ul sho'x chiqmoq ne edi?

628

Demang andin xo'b ko'ptur, sevma ul xudroyni,
Zuhrag'a vola netar xurshid birla oyni.
Chun erur parvona sham'i majlis aro volihi,
Naylasun ul mash'ali mehri jahonoroyni.
Chun Skandar o'ldi hayvon suyi shavqidin, ne sud,
Yetti bahr olmoq, surub raxshi jahon paymoyni.
Husn aro one bo'lurkim, go'yiyo andin solur,
Ishq aro kuygan ko'ngullarga fng'onu voyni.
Qomati ra'no aro gar e'tidoli bo'lsa, bas,
Hojat ermas istamak sarvi falak farsoyni.
Lu'bati chin gar tilar xoqon, ne tong, gar royi xind,
Sevdi ersa bir malohat shevalik garroyni.
Ey Navoiy, qilmag'il parvo, ulus ko'p so'z desa,
Mug'tanam tut holiyo ul sho'xi beparvoyni.

629

Ne gulshandidin atr dimogimg'a yetishti,
Ne g'unchasidein nuqta qulog'img'a yetishti.
Bor erdi malomat toshi, zanjiri junun ham,
Hajrinda nekim boshtin ayog'img'a yetishti.
Qon lolasiton ayladi jismimni sarosar,
Har nishtari g'amkim yangi dog'img'a yetishti.
Ohimdin agar tiyradurur ko'nglum, emas ayb,
Ne ta'nalar andin bu charog'img'a yetishti.
Desam - ne uchun sog'ari maydpu topar el jon?
Der: bazmda bir qatla dudog'nimg'a yetishti.
Mumkin emas andin guli ishrat yana butmak,
Toroji xazon bo'ylaki, bog'img'a yetishti.
Jam'iyat agar topmasa yo'q ayb, Navoiy,
Bu tafriqakim, ganji farog'img'a yetishti.

630

Ko'zumdur tiyra, ko'nglum noshikib, ey xotirim komi,
Dame bo'lg'il ko'zum ravshanlig'i, ko'nglumning oromi.
Jamoling subhidin kulbamni ravshan qilki, boshimg'a
Falak g'amxonasi yemrulgudektur furqating shomi.
Shabistoni visol ichra ne jonon qadrini bilgay,
Meningdek ulki, jonin o'rtamaydur furqat ayyomi.
Nazarni bog'u sarvu guldin ar yopsa, ajab ermas,
Nazar bog'ida ulkim, bo'lmag'ay sarvi gulandomi.
Abad umricha gar ko'rmas, ani o'lturmak avlodur,
Agar xud qatl uchun oshiqqa yetsa yor payg'omi.
Xusho mayxonakim, Jamshid ila jomidin afzundur,
Malomat dayrining har qaysi rindi durd oshomi.
Mening dinimni soldi dayr tufrog'ig'a bir tarso
Ki, yo'q tufrog'cha ollida taqvo ahli islomi.
Skandar ko'zgusiyu jomi Jam ichra ko'r, ey shahkim,
Seni go'r og'zig'a tortar kamandi sayd Bahromi.
Navoiy bir quyosh hajrida o'zni barqrav kilmish,
Ne tong, gar sayr vaqti olami sayr etsa har gomi.

631

Har o'qi kelsa meni zor sari,
Yuz duom o'qi borur yor sari.
Chun ko'ngul yoradur, jonim ham,
Kosh azm aylasa dildor sari.
Sitamidin qocha olmonki, borur
Ko'nglum ul sho'xi sitamgor sari.
Ey Masihim, o'ladurmen, bir dam
Qadam et ranja bu bemor sari.
Bodai hajrdin ar yetsa xumor,
Azm qil kulbai xammor sarn.
Ko'zunga istamasang gardi alam,
Boqma bu gunbadi davvor sari.
Zaxmlarning asari qonidin
Boqa olmon tani afgor sari.

Qo'rgali dayrda ul mug'bachani,
Bo'lmisham shifra zunnor sari.
Jonni jonong'a, Navoiy, topshur,
Yorni yetkurako'r yor sari.
632

Aningdek buzmamish gardun meni majnuni shaydoni
Ki ming davr o'ziga evrulsa, topqay to'zimak imkoni.
Falak a'zam, dog'i men ahqar o'ldum ofarinishdin,
Mening qadding'a zolim ishq paydo aylamish oni.
Erur bu turfakim, ishq baloangiz har soat
Bu a'zamlig bila aylar muallaq charxi miynoni.
Iki bu nav' g'olib xasm o'lumtuk mo'r qatlig'a,
Chu jozim bo'lsalar, hayhot, miskin mo'rning qoni.
Men andoq mo'r durmenkim, ayoq ostida qolmishmen,
Ko'ngul mulkini buzg'anda sipohi ishq tug'yoni.
Chu tufrog' ichra bo'ldi muzmahil mo'ri zaif, o'lmas
Ani topmoqu gar topilsakim, topqay Masihoni.
Kel, ey soqiyu bu andishalardin bizni qutqarg'il,
Vafo jomini tutkim, bevaforud charx davroni.
Ilikdin bermagil may zavraqin bu davr aro, eykim,
G'ariq aylarga yetkurmish seni g'am bahri to'foni.
Navoiy ishqdin ne kelsa, dam urmaki, oshiqqa
Keraktur ishq pinhoniyo dog'i ishq pinhoni.
633

Bir yo'li bizni unuttung bori,
Iltifot etmayin o'ttung bori.
Va'dalar vaslg'akim, aylab eding,
Bejihat borin unuttung bori.
Shu'lai vaslni bizdin o'churub,
O'zgalar birla yoruttung bori.
Jurmsiz tortib ilikni bizdin,
Muddai jonibi tuttung bori.
Do'stlar haqqig'a tuhmat qilibon,
Har ne dushman dedi, buttung bori.
Ey ko'ngul, hajr aro dedingki o'lay,
O'zni may birla ovuttung bori.
Zahri g'amxasta Navoiyg'a berib,
Xalq komini chuchuttung bori.
634

Ne pok Majnunki, bir pariy chehra pok husnig'a zor bo'lg'ay,
Bu pok ishq ichra pok jon tarki etsa, ne ixtiyor bo'lg'ay.
Sirishku ohim natijasidin uzori ko'nglumni chekti go'yo
Ki, ishq obi havosi birla bu nav' dilkash bahor bo'lg'ay.
Yuzida ter fitnasidin bo'lsam ajab emasturki, marqadimda
Ushoq tosh o'rmda xayli anjum, oy anda sham'i mazor bo'lg'ay.
Ko'ngul chu kirpiklaring xayolig'a tushti, resh o'ldi barcha juzvi
Tikan aro tushsa bir yalang telba, yo'q ajab, gar figor o'lg'ay.
Men ul quyoshsizki za'faron rishtasidek o'ldum, ajab ermastur
Dalili ishq ulki, rangi asfar dog'i badan ham nazor bo'lg'ay.
Chu jonni bekaslik ichra g'am oldi mendin, ey ishq ahli, g'am yo'q
Xush ulki, muhlik g'ami yetishsa yonida bir g'amgusor bo'lg'ay.
Xumor hijron sudo'idin mayl qildi mayxona sari ko'nglum
Magarki, ul sari moyil o'lg'ay angaki, ranji xumor bo'lg'ay.
Zamonu ahli zamonna zinhor ko'rma xoshok birla xascha
Ki, olamda olam ahli dono qoshinda bee'tibor bo'lg'ay.
Vafo yo'linda Navoiy o'ldiyu ko'rmadi g'ayri bevaforud',
Vafo shiori bilurki, yorig'a bevaforud' shior bo'lg'ay.
635

Ko'rmadim jononni o'tgan kun hayotim yo'q edi,
Yuz hayotafzo yo'luqsa, iltifotim yo'q edi.
Ko'nglumda kirganda poyandoz edi jon pardasi,
Jismu jondin o'zga sadqa yo zakotim yo'q edi.
Xoki poyi xosiyatda surmadur deb yozg'ali,
Ko'z savodidek, qora ko'zdek davotim yo'q edi.

Ashk to'kmakdin qurug'ach ikki ko'z, kuydi ko'ngul,
Daf'ig'a o'tning bu Jayhunu Firotim yo'q edi.
Rindliqdin osru shokirmenki, taqvo daftarin
Qildilar chun sharh, ul xayl ichra o'tim yo'q edi.
Yorni ko'rgach, ne tong, gar elni ko'zga ilmadim,
Ul zamon parvoyi kulli koinotim yo'q edi.
Ey Navoiy, ne ajab, hajr etsa xasdek poymol,.
Ishq aro chun tog'dek vaznu sabotim yo'q edi.
636

Ey hayotim naqdi la'li xurdaqning sadqasi,
Javhari jonim aqiqi durfishoning sadqasi.
Ko'zlaring gar notavondur, sadqa vojibdur anga,
Yuz meningdek notavon har notavonning sadqasi.
Qomatu qoshing alif, nunikim, ul husn anidur,
Har malohat ahlikim, bor bo'lsun aning sadqasi.
Qo'zlarimning mardumi xoling savodig'a fido,
Bog'i umrum gulbuni sarvi ravoning sadqasi.
Qulni boshtin evurub ozod etarlar, vah, meni,
Boshtin evur, lek ozod etma, joning sadqasi.
Ting'asen sargashtalnkdin, ey ko'ngul, gar bo'lg'asen,
Mehrnbonlig' bobida nomehriboning sadqasi.
Bo'lub ul gul sadqasi, holingni arz etmish sabo,
Ey Navoiy, bo'lsa yuz joning, saboning sadqasi.
637

Tunu kun istama ohimki, mukofot chog'i
Dam ila tiyra bo'lur sham' dog'i, ko'zgu dog'i.
Rost bir sham'i kebidurki, to'bi ol o'lgay,
Ul sahi qad, yuzi tobiyu xinolig' ayog'i.
Qosh uza xol biyik yerda bo'lubtur qorovul,
Aqlu his xaylini urmoqqa qoroqchi qarog'i.
Dudog' ustida aningdekki, ko'rungay nuqta,
Xoli ostida hamul nav' ko'runmish dudog'i.
Xatti jon naqdig'a arzir, anga, vah, ne nisbat,
Sabzakim, bir diram ermastur aning bir quchog'i.
Rishta tobi sanga qayd o'lsa, ne sud, ey zohid,
Gar Masih ignasi birla esa xirqang yamog'i.
Telbarab dedi Navoiyki, qilib erdi halok,
Ishq asrorini ko'nglida nihon asramog'i.
638

Borg'il, ey hamdam, har yoni,
Ko'ngluma itmish, topqil oni.
Holin so'rg'il, ul ham so'rsa,
Dekim, yo'qtur sensiz joni.
Istid'o aylab yondurg'il,
Kelmas bo'lsa, de pinhoni.
Kim, ul dilbar qilmish va'da,
Bu tun bo'lmoqqa mehmoni.
Chin deb kelsa, ani emdi
Aylay ko'ksunda zindoni.
Soqiy bizni g'amdin qutqar,
Kelturgil rohi rayhoni.
Ul oysiz un cheksa Navoiy,
O'tgay gardundin afg'oni.
639

Falak yetkurmasa yonimg'a ani,
Ne g'am, chun chekmisham jonimg'a ani.
Sabo ham loladin qonlig' kafan qil,
Chu yopting jismi uryonimg'a ani.
Chu g'unchang shavqi pinhondur ko'ngulda,
Davo qil dardi pinhonimg'a ani.
Pisand etmas chu jannat qasril ul hur,
Falak solg'aymu vayronimg'a ani.
Tushar bag'rim bila ko'ngluma yuz rashk,
Qazo yetkursa har yonimg'a ani.

Chu qilding naqdi dinim g'orat, ey ishq,
Yeturgil nomusulmonimg'a ani.
Ne sud, o'lmoq labing yoquti serob,
Chu aylabsen susiz qonimg'a ani.
Tarab vasl ahlig'a mayl etti, ey ishq,
Yevutma baytul-ahzonimg'a ani.
O'lar holin Navoiy ayladi nazm,
Yo'zing albatta devonimg'a ani.
640

Labing chashmai hayvon, qading ruhi insoni,
Bu obu havo birla birining yo'q imkoni.
Qading jilvasi boshlarg'a yuz ming havo soldi,
Havodin agar jilva qilur sarvi bo'stoni.
Latofatda bir ondur sangakim, ulus andin
Xarob o'ldilar, lekin kishi bilmadi oni.
Labing nor yong'oq uzra topar parvarish, tong yo'q,
Agar javhari aytur ani la'li rummoni.
Tanim o'tig'a taskin magarkim, samum o'lg'ay,
Tana'um bila kiygan necha lavn kattoni.
Netar shohning qasrinkim, ul zarnigor o'lg'ay,
Gadoyiki, ohidin topar shu'lai vayroni.
Dedi jomi hajr ichgil, mening bo'ynuma jurmung,
Birovni kim o'ltursa, erur bo'ynig'a qoni.
Vafo ishq ahlig'a qilur chog'da ta'jil et,
Ki, ta'jil bila asru o'tar husn davroni.
Navoiy, agar ko'nglung baqoyi abad istar,
Bu dayri fano ichra kerak bo'lg'asen foniy.
641

Ajab emastur, agar bo'lsa dardim ogohi,
Mening shahimkim, erur dardmandlar shohi.
Ko'ngulda o'qlaridin oq uy aylasam, ne ajab
Ki, ko'nglum ichra vatan qildi mohi xirgohi.
Xayoli ko'ngluma kirgach, tirildim, anglamadim
Muniki, jonim ekandur xayoli hamrohi.
Masihu Xizr hayoti abad gadolig'ida,
Labing'g'a har birining erdi shayalillohi.
Ko'ngulki, istar edi vaslini bihamdillah
Ki, uylakim, tilar erdi, yetishti dilxohi.
Bukim, bahori hayotim xazong'a yuzlanmish,
Erur dalili sovug' ohu chehrai kohi.
Meni ushatting, ayo sarv, bo'lmag'il g'ofil
Ki, ko'p shajarni ushatur shikastalar ohi.
G'urur husn ila johing'g'a qilmakim, qolmas
Jamoli olamiyu olam ahlining johi.
Zamona zulmn Navoiy boshidin o'lmasa raf',
Aning boshi druru shohi zamona dargohi.
642

Nazar ahlig'a garav xayli keldi, surma bil bore,
Ne ravshan surma, ey ko'z, topmishang, nazzora qil bore.
Junundin anglamassen, har nekim der ul pariy paykar,
Ne deydurmen sanga, ey telba ko'nglum, anglag'il bore.
Agarchi qon ila tufrog' aro og'ushtadur ko'nglum,
Ko'rub ko'rmasga solib o'tma, ani ko'zga il bore.
Qo'ngul, bilmon, kamoli husnini naylab xayol etkay,
Muqassirdur jamoli vasfini aylarda til bore.
Sening sarvu gulung yoxud, mening sarvu gulandomim
Muloyimroq ekin, ey bog'bon, bir so'z degil bore.
Ne hol erkin qizil, sarig' libosidin guli ra'no
Qo'rur el ko'ziga, chehrasi sarig', qizil bore.
Necha dersenki, soqiy bizni bir may birla mast etsun,
G'ururu jahl ichinda mastlig'din bir ayil bore.
Demakim, aqlu ilmu zuhd ila maqsadqa yetkumdur,
Fano yo'linda qil o'zni bu yuklardin yengil bore.
Navoiy faqir oyinida insof ilgari tutsang,
O'zungni bil yomon, lekin bu so'zni yaxshi bil bore.

643

Zori ko'nglumda nihon, uylaki, jon deymu seni?!
Yo'q esa shiftai jon ichra nihon deymu seni?!
Sarvdin jilvada ortuqsenu guldin toza,
Toza gul deymu seni, sarviravon deymu seni?!
Barchadin ko'zda nihon bo'ldingu jon ichra ayon.
Vah, nihon deymu seni, yo'qsa ayon deymu seni?!
Yaxshiliq yoki yomonliq bila jonim olding,
Aylading yaxshi bular birla yomon deymu seni?!
Husn mir'oti senu nozu latofat sham'i.
Soddadil deymu seni, charbzabon deymu seni?!
Fitna olamg'a, zamon ahlig'a solding oshub,
Fitnai olamu oshubi zamon deymu seni?!
Ey ko'ngul, ishq aro bir yerga yetibsenki, degil,
Ibrati dahrimu rasvoyi jahon deymu seni?!
O'lturub erdi xumor, aylading, ey may, ani daf,
Quti jon deymu seni, naqdi ravon deymu seni?!
Qo'y fano lofi, Navoiyki, so'zung tutti jahon,
Bu taayun bila benomu nishon deymu seni?!
644

Jon ola kelganda, sa'yu iztirobingg'a o'lay.
Olmasang ham, qaytqan chog'da shitobingg'a o'lay.
Gul uza shabnam sochibsen, ko'rguzub sunbulda pech,
Husn aro bu lutf birla obu tobingga o'lay.
Kelganingga qahr ila qatlimga, jon aylay fido,
Rahm etib, qatlim qilurdin ijtinobingg'a o'lay.
La'li may yetkach dudog'ingg'a bo'lur obi hayot,
Olloh-olloh, ul iki la'li muzobingg'a o'lay.
Deb emishsen bog'lag'um boshin kesib fitrokima,
To tirikmen jon fido aylab, rikobingg'a o'lay.
Chun tirik sendin qutulmoq bo'lmas, ey umrum xushi.
Goh lutfungg'a beray jon, gah itobingg'a o'lay.
Chun deding o'lsa Navoiy, jon berur la'lim anga,
Ey Masihim, ruhparvar la'li nobingga o'lay.
645

Shabistonlarni, tong yuq, gulsiton etsa ko'zum qoni,
Erur chun mahvashim har tun birov sham'i shabistoni.
Ne tong, gar anjuman ahli nishon ko'rguzsa anjumdin,
Chu bo'lsa mohi bazm ul chehraning xurshidi raxshoni.
Netay, el qasrini qilsa munavvar, chunki ul yuzdin
Buzulg'an tiyra kulbam bo'lmadi bir shom nuroni.
O'tub oylarki, bir kulbang'a mayl etkay, kirib chiqqay.
Quyoshdek yo'q anga bir lahza taskin tutmoq imkoni.
Bu oqshom yordin ayru menga voqif bo'l, ey hamdam
Ki, ko'ksumni teshib, jon qasdi qilmish dog'i hijroni.
Quyosh yuz yoshurub, ermas shafaqkim, yana bu oqshom
Sipehr ayvonig'a bosh chekti shavqum o'ti tug'yoni.
Mening men tashnalabg'a, soqiyo, ne kayfiyat bergay,
Bu yanglig'kim, yog'ar ustiga ashkim sayli to'foni.
Guli ahdu vafo davr ahlidin ko'z tutmakim, hargiz
Muzayyan bo'lmamish mundoq chechakdin dahr bo'stoni.
Navoiy ul pariy bazmida gar devonaliq qilsa,
Erur ham mast, tong yo'q, bazmdin sudratsalar oni.
646

Baski nohamvor bedod ul jafokor ayladi.
Men jafokash paykarin yer birla hamvor anladi.
Tig'i bedodi agar ko'nglumnn nokor etti, lek
Elga urg'an tig'i behad ko'ngluma kor ayladi.
Bodadin ruxsorida gullar magar qilgay iloj,
Ulki, ko'nglumni tikanlar birla afgor ayladi.
Obi hayvon yonida yuz Xizr aylar parvarish,
Lab uza to xatti zangori padidor ayladi.
Qatl dog'i hayf angakim, ishq da'vo aylabon,
Biymi qatl o'lg'ach, bu da'vosidin inkor ayladi.

Dayrdin chiqmon meni majnunki, ahli hush ham,
Charx zulm etkanga, azmi ko'yi xammor ayladi.
Gar Navoiyg'a yetar ming sa'b hol andin durur
Kim, xabarsizlarni holidin xabardor ayladi.
647

Ko'nglum harimi ichra qilur jilva ul pariy,
Andoqki, Ka'ba ichra haramning kabutari.
Gulgun yuzunda xollari go'yiyo erur,
Har yon shafaqda ishq elining tiyra axtari.
Ko'nglum takallufi erur ul zulfu ko'z bila,
Zindonning o'ldi bandu balo zebu zevari.
Majnun ishq shohduru tog' - taxt anga,
Qush oshyoni hay'ati boshida afsari.
Ohimdin uchti, sabrim agar chu qattiq edi,
G'am tog'ini qo'ngarur emish ishq sarsari.
Tonglog'i huru ravza netar kimsakim, bu kun
Mayxona ichra bor esa bir huri paykari.
Gar dil shikasta bo'lsa Navoiy ajab emas,
Nechunki, dilshikan eruru shayx dilbari.
648

Bazmdin chun chiqti yoru anjumang'a kirmadi,
Tandin andoq chiqdi jonimkim, badang'a kirmadi.
Barcha huzn ahlin musharraf aylabon shod etti yor,
Ne osig', chunkim bizing baytul-hazang'a kirmadi.
Ul xino yoqtiyu qon yutti hasaddin nastaran,
Rang aning tirnog'laridek nastarang'a kirmadi.
Loladek qonliq libosim birla dafn aylang meni
Kim, shahidi ishq ma'hudi kafang'a kirmadi.
Bo'ldi gum, og'zi sari moyil bo'lub ko'nglum qushi,
Vah, qayon bordikim, ul chohi zaqang'a kirmadi.
Dahr bog'ida vafosizlig' ne qushkim, qildi fahm,
Chekti mahzun nola, ammo bu chamang'a kirmadi.
Ey Navoiy, zulfidin ko'nglung chiqarkim, ul ko'ngul,
Ozmadi yo'lnikim, ul chinu shikang'a kirmadi.
649

Shohning munglug' mushavvashlar bila ne nisbati,
Komronlarg'a balokashlarga qaydin ulfati.
Ulki qahr etsa, qilichidin damo-dam qon tomar,
Bag'ridin qon tomguchilar birla ne jinsiyati.
Vasl no'shi birla jon topqong'a, vah, andin ne g'am
Kim, to'ladur zahri qotil birla jomi furqati.
Dahr qilg'andin yalang boshini teng tufrog' ila,
Ne xabar ulkim, yetar gardung'a toji rif'ati.
Mo'r ayog' ostida o'lgandin qachon topqay vuquf,
Arslonkim, ko'kka chirmashg'ay g'irevi shavkati.
Bir kecha tong otqucha hijron o'tig'a kuymagan
Qayda bilsunkim, nedur majruh ko'nglum holati.
Qo'y bu so'zlarniyu bo'l holimdin ogoh, ey rafiq
Kim, bu aqshom asru sa'b o'lmish firoqim shiddati.
Ey ko'ngul, ishq ichra shohu gadog'a imtiyoz,
Ut aro tengdur quruq yo o'l yig'ochning hirqati.
Ishq jomin, ey Navoiy, tovba qilmoq sa'b erur,
Xossakim, yo'q zuhdu taqvo birla ko'nglum rag'bati.
650

Zihi yo'lungda bir aftoda odami xokiy,
Havoyi ishqingda sargashta mehri aflokiy.
Uruj shomi chu bot qaytting bu armondin
Magarki, har tong o'lur subh jaybining choki.
Falak navardinga ham shoxi sidra, ham tubo,
Bu bir ayog'ida xas, ul yo'linda xoshoki.
Madinang ahlig'a har yilki, azm etar hujjoj,
Katabtu qissata shavqiyu madma'i bokiy.
Ne bo'ldi Yasribu Batho aro o'qusamkim,
Ayo manozilu salmo faayna salmoki.

Sening madoyihi na'tingda, yo Rasululloh,
Tamom bo'ldi Navoiy takallumi poki.
Bu to'rt daftarida hamdu na't aro xalali,
Gar etmish o'lsa ayon tab'u kilki beboki.
Vale shafloating imkoni qo'ngliga kirgach,
Umid ila sezunur yana tab'i g'amnoki.
Yetur anga karaming bahridin payopay fayz
Ki, na'ting ichra durafshonlig' etsun idroki.
Mustazod

Bordim bu sahar dayri fano sari urub gom,
maxmuri shabona,
Tortar edi har lahza sabuh ahli ichib jom,
noqusi mug'ona.
Kim, dayri harobot arokim, bor esa maxmur,
qo'ptung dog'i bo'ldik
Ichmakka sabuh ahli bila bodai gulfom,
bu sari ravona.
Bazm o'rtasida piri xarobotqa maskan,
lekin anga soqiy,
Bir mug'bacha, ne mug'bachakim, ofati islom,
oshubi zamona.
Har yonki, boqib, xalqqa hasrat o'ti yoqib,
otashkadai ishq.
Jonlardin urub, chunki qilib jomi mayoshom
yuz shu'la zabona.
Bazm ichra nekim turfa, mug'anniy bori dilkash,
lekin bori tarso,
Ham nag'malari olibon el ko'nglidin orom,
ham changu chag'ona.
Men telbani bir jom bila ayladilar mast,
ne mastki, behush,
Andin beri bo'ldum bu kuhan dayrda badnom,
ishq ichra fasona.
Ish yetti chu bu yerga, Navoiy, yana zinhor
dam urma vara'din,
Oshiq desalar, un beru may tutsalar ol kom,
ko'p qilma bahona.
Muxammaslar
1

Jilva qildi dahr aro ko'p husni bexamto yigit,
Gul kebi nozik badanlik, sarvdek ra'no yigit,
Ushbu majma'dinki, bo'lg'ay erdi ming zebo yigit,
Qo'nglum oldi bir pariypaykar malak siymo yigit
Kim, bani odamda andoq bo'lmamish paydo yigit.
Sarkashi ablaq sekretib, davrondek ul xurshidvash,
Egnida zarkash libosi dog'i andoqkim quyosh,
Xulqi ham xush, husni ham dilkash, o'zi ham jur'akash,
Oti sarkash, to'ni zarkash, husni dilkash, xulqi xush,
Qo'rmaduk bu nav' mahvashi chobuku ra'no yigit.
Ishq oshubi balosin to qilibmen ixtiyor,
Qo'z, yuzin ko'rgan zamonu ko'nglum aro qolmas qaror,
Qo'nglum o'lsa vaslig'a moyil bo'lur ko'z ashkbor,
Ishqida ko'zu ko'ngulning bir-biridin rashki bor,
Olloh-olloh bo'lur ermish muncha ham zebo yigit.
O'tti umr ul xo'blar shohidin ayru mohu sol,
Men qari qulg'a visoli xud erur amri mahol.
Der: seni zor o'ltururmen gar visol etsang xayol,
Zorlig'lar birla o'lmay topmag'umdur xud visol,
Ne uchunkim, men qari quldurmen, ul mirzo yigit.
Ul pariyyashkim, qilur sayri xiyoboni Hirot,
Qo'zga istig'nosi husnidin ko'runmas koinot,
Ollig'a yuz qo'ysa ming zohid qilur qat'i hayot,
Yo'lida yuz ming kuhan pir o'lsa qilmas iltifot,
Kimsa ko'rganmu ekin bu nav' beparvo yigit.
Ham ko'zungdin ko'ngluma har lahza ortib yuz malol,
Ham xatingdin xotirim ichra parishon yuz xayol,

Qo'yung ichra dardu ranju mehnatim bee'tidol,
Yo'lung uzra ham gadomen, ham qari, ham xasta chol,
Bir boqib o't holima husnung zakoti, o yigit!
Necha shayxi xonaqoh avrodida faryod etay,
Dermen emdi bosh olib dayri fano sari ketay,
Kofiri ishq o'lg'an el pobo'sig'a dog'i yetay,
Dayr piri mazhabin tutmay, musulmonlar, netay,
Olg'an o'lsa naqdi imonimni bir tarso yigit.
Ishqni afsurda jonimdin sovutsam yaxshiroq,
Zuxdu taqvo birla ko'nglumni ovutsam yaxshiroq,
Qad egildi, sarvqadlarni unutsam yaxshiroq.
Bosh oqardi, sabzxatlar tarki tutsam yaxshiroq,
Kim, xush ermastur yigitlar bazmida alo yigit.
Ohkim, o'tkardi umrum xushlug'in charxi daniy,
Sovug' ohim birla sarg'ardi hayotim gulshani,
Garchi may ichmak emas umrin kechirgan el fani,
Ey Navoiy, qarib o'zni solmakim, aylar seni,
Bir qadah may birla ul sho'xi qadah paymo yigit.

2

Ko'rguzub yuz, ko'ngluma yuz ming jafomu qilmading!
Jism uyidin xasta jonimni jalomu qilmading!
Xotirimni ishq o'tig'a muhtalomu qilmading!
Ishq o'tidin qismatim dardu balomu qilmading!
Dudi birla xonumonimni qoromu qilmading!
Toki ko'rdum yo'l ozib, ko'y pchra sen dilxohni,
Qaysi o'tqa solmading har dam meni gumrohni,
Etmadingmu jonima qotil g'ami jonkohni,
Kuymakimga barqi ofat qilmadingmu ohni,
O'lmakimga ashkni sayli balomu qilmading!
Qilmadingmu past jismim yerga, ey sarvi baland,
Achchiq-achchiq yig'larimg'a etmadingmu no'shxand,
Tig' tortib surmadingmu boshima har yon samand,
Javr tig'ridin tanimni qilmadingmu band-band,
Furqatingdin band-bandimni judomu qilmading!
Yuz tazallum ayladim, ul sho'xi mavzun qildi zulm
Mehnatu dardim kebi har dam digargun qildi zulm,
Arzi holim ko'ngluma qildim bayon, chun qildi zulm,
Ey ko'ngul, holimni qilding arzu afzun qildi zulm,
Bilmadingmu yo bilib yaxshi adomu qilmading!
Dahr elidin jong'a har dam yuz balo ermas dema,
Ulki mahvash bo'lsa, bemehru vafo ermas dema,
Shevasi gardun kebi javru jafo ermas dema,
Shikva qilsaq sendin, ey gardun, ravo ermas dema,
Bizni bekom aylab, el komin ravomu qilmading!
Ey ko'ngul, to dardi ko'yida gadolig' topmading,
Bilki, ahli dard ichinda podsholig' topmading,
Qo'rmading hargiz navo, to bonavolig' topmading,
Bahrn ishq ichra, Navoiy, oshnolig' topmading,
To bu bir ko'zni Aras, ul birni Omu qilmading.
Musaddas

Zulfu siymin jisming af'i ganji Qorun ustina,
Ganj uza sohir ko'zung af'ig'a afsun ustina,
Dardi ishqing ulki, qo'ydi joni mahzun ustina,
Dedi ko'rgach orazing ul qaddi mavzun ustina,
Ey qading to'biyu jannat xaddi gulgun ustina,
Ko'rmadi davron seningdek oy gardun ustina.
Topti jon har dam o'lar holatda bu jismi zaif,
La'lidin jonbaxsh so'z ayturda ul sho'xi zarif,
Qoldi ko'zum tiyra, jismim xastayu jonim nahif,
Zulfu ko'zu la'li hajrig'a bo'la olmay harif,
Bo'ldi so'zum nozuku ko'nglum xushu tab'im latif,
Har qachon soldim nazar ul shakli mavzun ustina.
Kelsa chin suratgari bir dam jamoling qoshiga,
Jon fido qilgay hamul dam surating naqqoshig'a,
Loladur shirin labing, Farhodekim, qon yoshig'a
G'arq o'lub, tushmish guzori hajr tog'u toshig'a,

Sarv aningdek qomating hayronedurkim, boshig'a
Qildi qushlar oshiyon, andoqki Majnun ustina.
Ko'z yo'lin, ey ishq, har soat to'la yosh aylama,
Ey ko'ngul, yoshimg'a pargolangni yo'ldosh aylama,
Ey ko'z, ashkimni sarig' yuzumga durposh aylama,
Yoshurun ishqim so'zin mashhuri avbosh aylama,
Har dam, ey ko'z yoshi, yuz ko'rmay, meni fosh aylama,
Davlatimdin og'nading yillar chu oltun ustina.
Jubbai sinjobing ichra vasla-vasla qoqumi,
Tug'di hijron shomida bir-bir saodat anjumi,
Bor qamar, aqrabda, ey, ishqing malomat qulzumi,
Orazing kofurida ul zulfi mushkin gajdumi,
Anbarin qoshing xamida xoldek ko'z mardumi,
Mushki tardin nuqtai sulsidurur nun ustina.
To ko'ngul saydig'a qo'ydi ul g'azoli chin ko'ngul,
Bo'ldi sherafkanlar a'zosi aro xunin ko'ngul,
Baski tortar har sanamdin bir jafu g'amgin ko'ngul,
Qildi javridin alarning tarki aqlu din ko'ngul,
Necha cheksun xo'blar ilgidin jafu miskin ko'ngul,
Munchamu ofat kelur bir qatrai xun ustina!
Chun Navoiy ashki bahr o'ldi, chekib ranju taab,
Kemalikdin ko'zlari ul bahr aro topti laqab,
Ko'zida, tong yo'q, agar tuttung maqom, ey no'shlab,
Chun kirar el kemaga qilmoq uchun ayshu tarab,
Gar vatan Lutfiy ko'zida tutmading, yo'qtur ajab,
Uy qo'pormog'liq erur dushvor Jayhun ustina.
Musamman

Har taraf azm aylab ul sho'xi sitamgor, ey ko'ngul,
Tig'i hajridin necha bo'lg'aybiz afgor, ey ko'ngul,
Chun safar aylab edi bir qatla dildor, ey ko'ngul,
Dardi hajrig'a bo'lub erduk giriftor, ey ko'ngul,
Buylakim, ta'rif etib g'urbatni bisyor, ey ko'ngul,
Shahru kishvardin malolat aylab izhor, ey ko'ngul,
Anglading yo yo'qmukim, aylar safar yor, ey ko'ngul,
Vahki, bo'lduq yana hajri ilgidin zor, ey ko'ngul.
Ahli ishq ichra manga dardi firoq o'lmish nasib,
Bu emas dardiki, ani daf' eta olg'ay tabib,
Yorni g'urbat sari targ'ib etar har dam raqib,
Vahki, ul gul furqatidin o'lgusi bu andalib,
Chun safar asbobini omoda aylabtur habib,
Bir taraf go'yo azimat qilg'udektur anqarib,
Ul xud aylar azm, men ham xastadurmen, ham g'arib,
Goh-gohi bo'lg'asen mendin xabardor, ey ko'ngul.
Ey ko'ngul, sen sevdung ul oyniyu bo'ldi ulfatim
Kim, tamoshosig'a kundan-kunga oshti hayratim,
Ul borur emdiyu o'rtar jonni dog'i hasratim,
Shu'la gardung'a chekar har lahza so'zi furqatim,
Gar desam hamrah boray, za'f ichra ko'ptur shiddatim,
Yo'q turarg'a toqatu muhliktur onsiz mehnatim,
Ne borurg'a quvvatim bor, ne turarg'a toqatim,
Bizni bu holatqa sen qilding giriftor, ey ko'ngul.
Yor chun aylab safar, paymonu ahdin snndurur,
Ming alam yuz zaxmliq jonimg'a har dam yetkurur,
Gar desam hamrah boray, tab'ida shiddat bilgurur,
Bormasam, hajri balo o'qi tanimg'a yog'durur,
Har birida bir suubatdurki, jonni kuydurur,
Bormog'im yo'q mumkinu tursam, firoqi o'lturur,
Bora xud olmon, turub ham, chun tirilgum yo'qturur,
Bas vido'ing qildim, andin qolma zinhor, ey ko'ngul.
Har qayon borsa, rafiqu hamqadamkim bo'lg'asen,
Shodmoni aysh yo ranjuri g'amkim bo'lg'asen,
Noumid o'lma, giriftori alamkim bo'lg'asen,
O'zni gum qilma, azizu muhtaramkim bo'lg'asen,
Bil g'animat, itlaridin necha kamkim bo'lg'asen
Sen bo'lurg'a mahrami rozi haramkim bo'lg'asen,
Mahrame gar bo'lmasang, xushtur bu hamkim, bo'lg'asen
Itlariga rozdoruh sohib, asror, ey ko'ngul.

Ul musofir xaylini itdek erishsang xoru zor,
Ranjdin joning nahifu toshdin jisming figor,
Qaysi mavzu'niki manzil aylasa ul shahsuvor,
Kecha tong otquncha qilsang posbonliq ixtiyor,
Solsang o'zni ichkari, gar g'oyib o'lsa pardador,
Qovsa, chiqsang - qovmasa, dargah aro tutsang qaror,
Nogahoni gar bo'lub toli' musoid baxtiyor,
Topsang ul oy birla so'zlashguncha miqdor, ey ko'ngul.
Hajru furqat anduhidin telbalardek chekma un,
Mastlardek so'z adosin qilma, ko'p aytib uzun,
Avlo ulkim, oh o'tidin qilmasang zohir tutun,
Etmasang sargashtalik dasht uzra andoqkim, quyun,
Borgohi ayshida bir go'shada tutsang o'run,
Jannat oyin bazmig'a el mast bo'lmastin burun,
Iltimosim budururkim, barcha eldin yoshurun,
Qilg'asen miskin Navoiy dardin izhor, ey ko'ngul.
Tarji'band
I

To xarobot aromen durdioshom,
Mastlig' birla ishim aysh mudom.
Kim agar soqiyi mahvash tutsa
May quyoshini, to'la aylab jom.
Meni bu kufr tariqida bilib,
Keldilar boshima ahli islom.
Qildilar shayxi riyoyig'a zalil,
Beribon savmaa kunjida maqom.
Shayxdin yetmadi nofi' irshod,
Xilvat ichra dog'i yuzlanmadi kom.
Rindlar xidmatidin komim bu
Ki, fano kasbig'a qilsam iqdom.
Solsa may ko'zqusida orazi aks,
Ko'zguni aks ila qilsam oshom.
Kuch bila tavba berib maykadadin
Chekdilar, zohir etib zulm tamom.
Muddate ranju riyozat chektim,
Qilib o'zumga tana'umni harom.
Xonaqahda yoshurun boda ichib,
Ayladim dayr sari masti xirom.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachaye bodaparast!
II

Kuydum ul husnn jahonorodin,
Uldum ul nuktai ruhafzodin.
Ruhuma hol tag'ayyur topti,
Ko'rub ul naxli qadi ra'nodin.
Bo'ldi oshufta dimog'img'a futur,
Har dam ul turrai anbarsodin.
Jong'a xunobi halok o'ldi nasib,
Ul iki la'li qadah paymodin.
Vaslini har nechakim, tuttum umid,
Bo'lmadi na'ravu vovaylodin.
Toatu taqvo ila bo'lmadi kam
Ishq oshubi meni shaydodin.
Hushsiz bo'ldi ko'ngul jilva chog'i
Ul iki orazi mahi siymodin.
Dinu imonima ofat yetdi
Ul buti ishvagari tarsodin.
Zuhd tuttumki, unutqaymen ani,
Kecha-kunduz qilibon haq yodin.
Emdikim, zuhd ila ochilmadi ish,
Chiqibon savmaai taqvodin.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachai bodaparast!
III

Ishqdin ko'nglum erur dard olud,

Hajrdin jonim erur g'am farsud.
Ul buti hur sifat shavqidin
Bo'ldi nobud manga budu nobud.
Olam ahli aro maqbul o'lmoq
Ne osig', gar sanga bo'lsam mardud.
Kofiri ishq o'lubon, dayr sari
Ayladim azmu bu erdi behbud.
Bog'labon rust belimga zunnor,
Ayladim mast but ollinda sujud.
Boda, ey mug'bachakim, dayr ichra
Budurur bazmim aro emdi surud.
Charx emasturki, ul oy ishqidin
Chiqibon evruladur boshima dud.
Vasling iqbolini taqvo yo'lidin
Tiladim, tutmadi ul chunki vujud.
Muni bilgach, yetibon mug'bacha mast,
Boda tuttiyu bu erdi maqsud.
Chun shuhud o'ldi muyassar maydin,
Yor ham shohid edi, ham mashhud.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachai bodaparast!
IV

Menki, mug' dayri aro erdim shod,
Xotirim dag'dag'alardin ozod.
Dayr piri karamidin xushnud,
Mug'bacha ishvalarig'a mu'tod.
Kim, sanga bu kelishu ketmakdin
Ayshu ishrat xud emas erdi murod.
Sayr bo'ldi bari olamda ishim,
Ayog'im ostida tay bo'ldi bilod.
Har tariq ahli sari yuz qo'y dum,
Bas, parishonvashu oshufta nihod.
Oqibat buyla parishonlig'da,
May bila mug'bachani aylab yod.
Bu tana'umlar aro xotirima
Tushti andishai mabda'yu muod.
Ma'rifat erdi g'araz xilqatinga,
Manga ko'nglum bu so'z etkach irshod.
Kimgakim, hol dedim, bor ermish
Anga ham ushbu alamdin faryod.
Har necha sa'yni ko'praq qildim,
Topmadi hech ishim oyini kushod.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachai bodaparast!
V

Oy yuzung bog'i bahori olam,
Araq ul yuzda gul uzra shabnam.
Guldek ul chehrag'a qul bog'da ko'p,
Qoshlaringdek yangi oy charxda kam.
Ul og'iz keldi chu ma'dum, ne kom,
Jong'a andin agar o'lmasa adam.
Zuhdu taqvo elidin ko'p yetti
Har dam ul telbaga bedodu sitam.
Ul haramdin dedi, men butkadadin,
Bir-biriga so'z ulandi mahkam.
Chun chiqishmay orada suhbatimiz,
Ul haramg'a qadam urdi, men ham.
Yetar ul yuzga furug' ohimdin,
O'tni andoqki, yoruq aylar dam.
Chunki bu dayri fano ichra ko'ngul,
Olami ishqing aro bo'ldi alam.
Tuno kun chiqmish edim maykadadin
Ki, yo'luqti manga bir shayxi dajam.
Mustami' past ediyu nukta biyik,
Tund o'lub, urdi haram sari qadam
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,

May tut, ey mug'bachai bodaparast!
VI

Ey buti sarv, qadi gulruksor,
G'unchang aytur chog'i shirin guftor,
Mayi gulgun yuzunga shu'la solib,
Ul gulungni bu gul aylab gulnor.
Orazing ko'ngluma ochti yuz gul,
Kirpiking bag'rima tikti ming xor.
Xar nafas la'li labing nukta bila
Iso e'jozini aylab izhor.
Dayr tomi uza to ko'rdum ani,
Nola noqus kebi tortib zor-zor.
Shayx San'on kebi din tarki qilib,
Zuhdu taqvodin etib istig'for.
Tobi zulfingda kamand ichra shikast,
Xoli xattingda tun ichra ayyor.
Ul ne tarsoki, Masihog'a erur
Ollida dam ura olmoq dushvor.
Gabrki, shol solib egnimga,
Bo'lubon hushu xiraddin bezor.
Butu tarso qoshida sajda qilib,
Kuydurub mushafu bog'lab zunnor.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachai bodaparast!
VII

Ulki, bor oy kebi ruxsora anga,
Bo'lmisham bedilu bechora anga.
Ko'yiga bordi ko'ngul, to, netkay
Yana ul sho'xi sitamkora anga.
Tig'i hajringdin erur yuz pora,
Yuz tuman ming yara har pora anga.
Xoraning daf'i uchun bo'ldi nasib,
G'arqaliq bahri fano ora anga.
Dardu bechoralig' o'tti haddin,
Ya's zo'r ayladi yakbora anga.
Dudi ohim g'amidin bo'ldi sipehr,
Ashk erur kavkabi sayyora anga.
Qaysi zaxmini ko'ngulning tikayin,
Chun adaddin ko'p erur yara anga.
Bosh chiqarmon ko'zum ashki suyidin
Ki, falakdin yog'adur xora anga.
Topmadi yor sari yo'l nechakim,
Bo'ldi sargashta bu ovora anga.
Chunki fahm o'ldiki, mutlaq yo'q emish
Juz mayu dayri fano chora anga.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachai bodaparast!
VIII

Yana mug' dayrida mastu bebok
Kezaram, bosh yalangu xirqam chok.
Boda girdobi aro zor tanim,
Uyladurkim, tengiz ichra xoshok.
Vah, ne ko'lokdur ul bahrg'akim,
Mavjg'a tushsa, yuyulg'ay aflok.
Menki, ul bahr aro jon topmishmen,
Zahrdur, og'zima olsam taryok.
Topmasam jomi mayi nob dame,
Dahr aylar meni behad g'amnok.
Tunu kun ul sifat usrukmenkim,
Shomdin subhni qilmon idrok.
Qo'rqaram, tashlamag'ay tashqari, gar
Charx solsa bu tengizga ko'lok.
Buyla may bahrini indurdi ekin,
Suda shoxi uza chirmashqan tok.
Maykada bahriy dog'i mast nahang,

Xonaqah ichra ne topqay juz xok.
Yaqin erdiki, yana savmaada
Bo'lg'amen ranji xumor ichra halok.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachan bodaparast!
IX

Manga dayr o'ldi chu baytul-ma'mur,
Dayr pirig'a bo'lubmen ma'mur.
Qilma, yo rab, anikim, bo'lg'aymen
Ul makonu bu makindin mahjur.
Dayr aro men ne sabohu ne maso,
Masti mayimen ne saninu ne shuhur.
Anglamonkim, iyega gardun soldi
Ayshim avzoig'a bu nav' futur.
Dam-badam tutmoq ila mug'bacha may
Yetkurur erdi zamiring'a surur.
Emdikim, har yon etib kasbi havo,
Bo'lg'udek ko'rdum o'zumni maxmur.
Chun azalda bu may erdi qasamim,
Boda ichmakda erurmen ma'zur.
Necha kun dayri fanodin chiqibon,
Ko'ngul ozurdayu jondur ranjur.
Menki, mug' dayrida erdim sokin,
Bor edi aysh manga nomaqdur.
Dayrdin mast chiqib, may tiladim,
Kimsadin yetmadi bir jomi huzur.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachai bodaparast!
X

Bu kecha ko'zlarim erdi bexob,
Jonima ranji xumor ichra azob.
Yor nargislaridek jonda xumor,
Tan aro sunbulidek pech ila tob.
Dayr eshigida edi bazmi g'arib,
Rindlar barchasi masti mayi nob.
Bazmi ma'ni bila daryoyi fano,
May tag'ori bu tengizga girdob.
Ko'zi tushkach manga ham lutf bila
Chorlob o'lturtub, etib buyla xitob.
Tutubon uylaki, garduni sog'ar,
Men bo'lub ul may ila mastu xarob.
Subhi dam jomi sabuhi tilabon,
Ayladim maykada azmig'a shitob.
Dayr piri bo'lubon xoknishin,
Lek himmat yo'lidin arshi janob.
Har kishigaki, tutub bir sog'ar,
To abad hushi bo'lubon noyob.
K-ey xumor ilgida rindi ojiz,
Seni maxmurlug' etmish betob.
Yana mug' dayrig'a kirdim sarmast,
May tut, ey mug'bachai bodaparast!
Soqiynoma
1

Soqiyo, tut qadahi shohona,
Qatrasi la'l vale yakdona.
La'l koni kebn xumdin chiqibon,
La'li yakdona o'zumdin chiqibon.
Rangi o'tda qizig'an na'l kebi,
Tobi shoh afsarida la'l kebi.
Ruhg'a lam'asidin nuru safo,
Tobidin hurg'a yo'q satru xafo.
Jom darxo'r anga ka'si xurshid,
Dema xurshidki, jomi Jamshid.
Bo'lsa chun bazmda xud Jamshid zamon,
Taxti zarkor uza xurshid makon.

Shohlar ollida chovush yanglig',
Aql aning darkida behush yanglig'.
Tobi'i roy ila hukmi xonlar,
Amri ma'muri bo'lub sultonlar.
Taxti oliy bu biyik toramdin,
Xayli ko'prak bu qalin anjumdin.
Tutsa anda chu shafaqgun mayi nob,
Jomi miynoyi aro la'li muzob.
Ushbu maykim, ani ta'rif ettim,
Zikrin aylarda-o'q o'zdin kettim.
Shah ani Xizr suyidek yutsa,
Menga ham durdi jomin tutsa.
Bodano'sh o'ldi chu hamdastona,
Arz qilsam necha so'z mastona.
Q-ey ulus xoni, shahi charx janob,
Xotiring bahru kafing misli sahob.
Bevafodur falaki buqalamun,
Sozu ohangiga yo'q bir qonun.
Yo'q baqo joh ila shavkatga dog'i,
Yo'q vafo umr ila davlatga dog'i.
Shukr angakim, qilibon shoh seni,
Qildi har nuktadin ogoh seni.
Ko'rki, har shahki, yurub oldi jahon,
Barcha bordumu qora yerda nixon.
Ham Kayumars ila Hushang qaii,
Ikkiga toj ila avrang qani!
Qani Jamshidu Faridun oxir,
Birini qo'ydimu gardun oxir!
Ne Kayoni boru ne Sosoniy,
Ne Skandar dog'i ne Ashkoniy.
Qolmadi Rustam ila Som dog'i,
Yazdi jurd o'ttiyu Bahrom dog'i.
Qani xonlar xoni Chingizxon,
O'kdoy qaniki, erdi qoon.
Qani Temur - shahi islompanoh
Ki, jahon oldi, chekib xayli sipoh.
Jaddu obo sanga avlodi qani,
Og'a-ini sanga ahfodi qani.
To falak bildi taaddi fanini,
Qaysidin olmadi o'z berganini!
Kimga berdi quyosh avjida nashas!
Kim yana qilmadi tufroqqa past.
Kimga bir no'sh ila yetkurdi bahr,
Kim yana tutmadi yuz sog'ari zahr.
Yo'q, bu ish johilu donog'a borur,
Bahs bal Xizru Masihog'a borur.
Chun bu ma'ni bu sifat topti ravo
Kim, ne shah qolg'usi boqiy, ne gado.
Tengri yodini unutmada bir dam,
O'zni g'ayridin ovutma bir dam.
Rahmatidin dog'i bo'lma novmid,
G'azabidin dog'i vahm et jovid.
Mulku kishvar eliga dod ayla,
Adl ila ikkisin obod ayla.
Tengri yodi chu sanga bo'ldi hisor,
Dod ila adl ulus birla shior.
Chu bular bo'ldi, o'zingni xush tut,
Har bahona bila ko'nglungni ovut.
Bir nafas ayshdin o'lma g'ofil
Ki, jahon mulki erur behosil.
Bo'lmag'il hech nafas g'aflat ila,
Adl qil, yo'q esa bo'l ishrat ila.
Xar nafas vasfina etmak bo'lmas,
Chun o'tar, gardig'a yetmak bo'lmas.
Chu falak boisi g'amdur, xush bo'l,
Siyim poshandiyu sog'arkash bo'l.
Elga sendin chu yetar osoyish
Tengridnn ayla tama' baxshoyish.

Ki, qilib lutf etgay hayyi g'afur
Duniyu oxiratingni ma'mur.
II

Soqiyo, tut manga jomi mayi nob,
Jomi may demaki, la'li serob.
Rangi yoqut suyidin timsol,
Qaysi yoqutki, la'li sayyol.
Dami Iso kebi kayfiyat anga,
Obi hayvon kebi xosiyat anga.
Ki, manga bersang ani, sipqarayin,
To dame mast o'lub o'zdin borayin.
Ki, meni shohi zamon hijroni
Uyla qilmishkn, deyolmon oni.
Shohi Jam qadr zamon ichra badi',
Har badi' ishta makon ichra rafi'.
"Xamsa" ichraki, anga har bir harf
Bahr erur, zimmida yuz durri shigarf.
Dostonlarki, nigorish qildim,
Aning otig'a guzorish qildim.
Ayladim pand tariqida g'ulu,
Yuz tuman foydalardin mamlu.
Yed tutmish edi shahzoda barin,
Bilib erdi shahi ozoda barin.
Onsizin pand anga hojat emas,
Aqli kull ollida el pand demas.
Qaydakim, bo'lsa xudo yori aning,
Poklar ruhi madadkori aning.
Kosh ayyomi visolin ko'rsam,
Yana bir qatla jamolin ko'rsam.
III

Soqiyo bodai mastona ketur,
Dayrdin bodaparastona ketur.
Uyla maykim, chu ko'rub bodaparast,
Ichkucha atridin o'lg'ay sarmast.
Nash'ai baxsh uylaki ohangi "Iroq",
Talx ul nav'ki, xunobi firoq.
Mutribo, sen dog'i ohange tuz
Lahnida rangi Husayni ko'rguz.
Ham Husayni so'zidin rangi g'arib,
Ham g'aribi damidin bayti ajib.
Soz aylab, meni ham shod aylang,
Bir nafas qayg'udin ozod aylang.
Shohlar nodiri atvor ichra,
Nuktayu diqqatu ash'or ichra.
Qildi chun tengri muloyim ani,
Asradik hifzida doim ani.
Ruhparvar so'zi bo'lsun o'zidek,
Ruhgustar o'zi bo'lsun so'zidek.
IV

Soqiyo, tut qadahi molomol,
Rangi xunob sirishkimdek ol.
Poklar ishq'i kebi nash'asi tez,
Sho'xlar husni kebi sho'rangez.
Qatrasi la'l vale rummoni,
Qaysn rummon, degil ardistoni.
Manga berkim, chu ani qilsam no'sh,
Zoyil o'lsun xiradu donishu hush.
So'ngra ul koni latofatqa tutay,
Qurratul-ayn xilofatqa tutay.
Ul dog'i ichtiku hushxol o'ldik,
G'amu mehnat anga pomol o'ldik.
Tokim ul boda bila topqach kom,
Har taraf azm etibon qilsa xirom.
Har nekim komi muyassar bo'lsun,
Barcha a'dog'a muzaffar bo'lsun.

V

Soqiyo boda ketur yoquti,
Ruhning quvvati, jonning quti.
Ta'm anga sharbati hijron yanglig',
Lavn anga la'li Badaxshon yanglig'.
Lojuvardi qadah ichra ani sol,
Charxi miynoda shafaq ayla xayol.
Boqibon qubbatul islom sari,
Ichusun ushbu g'am oshom sari.
Ulki Haydar otidur, xulqi hasan,
Har nekim qilsa, bari mustahsan.
To abad hashmatidin topsun kom,
Mulki islomda ahli islom.

VI

Soqiyo, jomi labo-lab tutqil,
Adab asrayu muaddab tutqil.
Bodayekim, necha yetkursa tarab,
Ortqay tab'ig'a ta'zimu adab.
To boqib Marv sari bosh urayin,
Boshni ko'k manzaridin oshurayin.
Sanjari mulkiga bo'lg'an voris,
Sanjari soniyu balkim solis.
Yodi birla tutay o'zni bir dam,
Bu g'amobod jahonda xurram.
Shohi Abulmuhsin, farrux diydor,
Umr ila davlatidin barxurdor.

VII

Soqiyo, bodai gulfom ketur,
Mayi gulrang solib, jom ketur.
Bodakim, ruh dedi ani hakim,
Ruh quti atadi tab'i salim.
Xovaron lolasidek oltun jom
Kim, anga tushsa bu rohi gulfom.
Hay'at ichra guli ra'no bo'lg'ay,
Ichsa Shahzoda, muhayyo bo'lg'ay.
Jomi to hashr labo-lab bo'lsun,
Necha sipqarsa, yana ham to'lsun.

VIII

Soqiyo, tut qadahi shavqangez,
Su kebi sofiyu o't yanglig' tez.
Suyi kavsar suyidek jon afruz,
O'ti do'zax yolinidek purso'z.
To ichib, arbada bobin ochayin,
Hayrmand arig'idek kaf sochayin.
No'sh etay charxning imdodi bila,
Nimro'z ahli shahi yodi bila.
Ta'big'a barcha nihonlar ma'lum,
Garchi may no'sh va lekin ma'sum.
Kishvari Zobil anga arzoni,
Rustami Zol taqi darboni.

IX

Soqiyo, jomi hiloli tutqil,
Boda xurshid misoli tutqil.
Lavn anga la'li Badaxshon yanglig',
Lam'ai xurshidi duraxshon yanglig'.
Qatrasi axtari raxshanda kebi,
Chun tomib barqi duraxshonda kebi.
Ham o'shul jomi hiloli bila tut,
Boxtar shohi xayoli bila tut.
Aqli har ishta raso, tab'i salim
Kim, erur naqdi Husayn Ibrohim.
Mulk aning adlidan o'lsun bo'ston,
Bar hadi kishvarining Hindiston.

X

Soqiyo, tut mayi farxunda asar,
Farrux oyin qilib oltun sog'ar.
Ani ichkan kishi tark aylab hush,
Nukta surgay, nechakim bo'lsa xamu
Kamsuxan elni suxanvar qilg'ay,
Har so'zin uylaki, gavhar qilg'ay.
Ichsa, bo'lg'ay shahi farxunda maosh
Ilgi zarposhu tili gavharposh.
Komi andoqki, keraktur hosil,
Shoh iqbolidin o'lsun yuz yil.

XI

Soqiyo, jomi diloru xushtur,
Ichida rohi guvoro xushtur.
Jomi poku mayi nob andin pok,
Quyoshu chashmai hayvondin pok.
To ani ichgali ko'rguzsa havas,
Saltanat bog'ida sarvi navras.
Ham aning bazmig'a loyiq bo'lg'ay,
Pok tab'ig'a muvofiq bo'lg'ay.
Shahg'a maqbul dog'i mulkga zayn,
So'zi matbu' o'zidek ibn Husayn.

XII

Soqiyo, tut manga gulbo'y qadah,
Xalq ko'nglidin alamsho'y qadah.
Uylakim solsa ko'ngul uyiga nur,
Tiyralikni itirur sham'i surur.
To beray, ko'nglum o'lub gulshanvor,
Ko'zga shahzoda yuzidin anvor.
Anga bersun, yo rab, to bo abad,
Ruh ila Qosim Anvar madad.
Chun so'zi xushtur, o'zi xushharakot,
To abad bo'lsun anga umru hayot.

XIII

Soqiyo, jomi g'aribona ketur,
Men g'arib ichsam ani, yona ketur
Kim, kelur ko'ngluma ul ikki g'arib
Kim, ul ikkini jalo qildi nasib.
Ayrus shah yanglig' atodin ham alar,
Yuz tuman komravodin ham alar.
Ne ekin hollari g'urbar aro,
Boshqa g'urbar da kelur shiddat aro.
Axtari toli' o'lub bargashta,
Bul-ajab qavm aro sargashta.
O'zga mulk, o'zga diyor, o'zga daman,
O'zga xalq, o'zga makon, o'zga vatan.
Tush ko'rarlarmu ekin shohni hech,
Vatanu maskanu bunkohni hech.
Ikkisi yodi bila bir qo'sh tut
Ki, ko'nguldin manga bo'lmaslar unut.
Himmatin kosh baron tutqay shoh,
Kelgali ul ikov inshoolloh.

XIV

Soqiyo, qil to'la jomi zarkor,
Bir g'azal boshla Faridun osor.
Komning bodasi dog'i rangin,
Nazmning nuktasi dog'i shirin.
Nazm adosida muvofiq yasab un,
Jomi may nazmi nigorandag'a sun.
Ul ikov yodi bila ichsun qo'sh,
So'ngra qoru sanga qildirsun no'sh.
Sen dog'i durdi joming manga tut,
Qo'shdin ul dog'i bersun sarqut.

XV

Soqiyo, tut qadahi miynoyi
Ki, ulus aqlin etar shaydoyi.
Angla miyno qadah ichra mayi nob,
Jomi firuzada yoquti muzob.
Bo'lsun chun boda uchun bazm aro
Sulton Vays ibni Boyqaro.
Anga hangomai shavqimni ayt,
Dog'i she'rimdin o'qug'il bir bayt.
Kim, jahon bo'lg'ucha komin bo'lsun,
Aysh bazmida maqoming bo'lsun.
Bo'lsun uchmoq aro haqdin mag'fur,
Otasi Boyqaro ibn Mansur.

XVI

Soqiyo, jomi jahonbin olg'il,
Ichiga bodai rangin solg'il.
Jomi Jam hay'atining mazhari o'l,
Balki oyinai Iskandari o'l.
Kishiga qayg'udin o'lsa zulmot,
Jur'asi bo'lg'ay aning obi hayot.
Sa'y qil, Xizr suyi to'lsun anga,
Chun ichar, obi hayot o'lsun anga.
Otoyu og'osig'a hayyi mubin,
Ravzai xuld aro bersun taskin.

XVII

Soqiyo, tut qadahi aqlzado,
Kim anga yuz xiradu aql fido.
Qatrai qilsa kuhan pir ani no'sh,
Navjuvon o'lg'ay, etib jo'shu xurush.
Tut angakim, erur ish ogohi,
Mafxari dudai Mironshohi.
Deyki, ey xisravi gardun rif'at,
Ne qolur saltanatu ne shavkat.
Shahri Xay, mulku hashamni ko'rdung,
Sen dog'i mulku hasham ko'p surdung.
Anglading shoxlig' ahvolini ham,
Kuragon taxtiyu iqbolini ham.
Barcha shahlarg'a ato o'ring'asen,
Yo jadi komravo o'rnig'asen.
Sanga oliy boridin martaba ham,
Yana ko'prak baridin tajriba ham.
Ayta olmon sanga, ey donishvar
Kim, bor erdi shah ila har kishvar.
Ayt, ul shohi falak joh qani?!
Yo'qsa Bahmonu falon shoh qani?!
Lek dermen qani ul ko'zunga nur,
Jismnnga quvvatu ko'nglungga surur.
Saltanat bog'ida sarvi gulchehr,
Makramat avji uza raxshon mehr.
Ilm aflokida bir jis mahal,
Barcha ashkol o'lum olida hal.
Nazmu nasrig'a Utorud maftun,
Har savol etsa, javobida zabun.
Shahlig'u ilmu yigitlik chog'i,
Foniyu so'fiyu solik dog'i.
Vasfi te'dod ila sondin ortuq,
Har nekim, aytsam, andin ortuq.
Buyla ofoq ahli nodirasin,
Ilmu faqr ahli sharifu sarasin.
Ko'rki, afloki taaddi pasha,
Charxi badmehr, xilof andisha.
Qora tufroqqa nachuk qildi nihon
Ki, qorardi manga hajrida jahon.
Qani ul mehri jahontob oxir!
Qani ul gavhari noyob oxir!

Charxdin ko'p kishi ko'rди bedod,
Buyla bedod kishi ko'rmas yod.
Har necha davr vafo etgusidur,
Anga nettiki, sanga etgusidur.
Chun budur davr, necha kun xush bo'l,
Bebaқo davrda foniyvash bo'l.
O'zgarlar pandig'a bergil payvand,
Yo'qsa bastur sanga bu voqia pand.
XVIII

Soqiyo, may tutu qo'yg'il so'zni,
Xon qurultoyig'a yetkur o'zni.
Sof may jom aro gar dilkashdur,
To'stug'on ichra qimiz ham xushdur.
Ey yirov, sen ham ishingni ko'rguz,
Yoto'g'on birla ulug' yirmi tuz.
Yoto'g'onchiyu yirov tuzgach un,
Sen qadah olu to'quz qotla yukun.
To'ra birla bosh urub tut xong'a,
Sarqutin ber meni besomong'a.
O'zni ul sarqut ila mast qilay,
So'zni xon bazmida payvast qilay.
Kim ayo to'rt ulusqa voris,
Faxr etib zotinga ruhi Yofas.
Aslu gavhar bila xonlar xoni,
Javhari zot ila jonlar joni.
Shahg'a mehmonu, azizu dilband,
Ham qarindosh, yana ham farzand.
Ko'rki, sen kimsenu qaydin kelasen,
Qaysi mulk ichrasenu kim bilasen.
Hech shah topmadi bir xon sendek,
Bu ulus ko'rmadi mehmon sendek.
Budur ummidki, shah davlatidin,
Ehtimomiyu biyik himmatidin.
Ulcha maqsuding erur, yetkaysen,
Komron mulkunga azm etkaysen.
Ota taxtida topib istiqloл,
Qilg'asen xasmlaringni pomol.
Lek mehmonga kerak uyla maosh,
Kim agar mulkiga azm aylasa fosh.
Mizbonlarg'a malolat yetkay,
Xayr birla el ani yod etkay.
Shukrkim, behad erur yaxshilig'ing,
Andin ortuq dog'i yaxshi qilig'ing.
Hojat ermas sanga bu yanglig' pand
Kim, sanga pand elidur hojatmand.
Ham bu yanglig'kn, shior aylabsen,
Xalqnn xulqungga zor aylabsen.
Tengri qilsun senga tavfiq rafiқ,
Ham qilur ishta rafiqing tavfiq.
Shahg'a sensen chu rafiqi joni,
Bir-biringizga bo'lung arzoni.
XIX

Soqiyo, tut qadahi sultoniy,
Ichida rohi aning rayhoni.
Kim, ani ichsa gadoyi muhtoj,
Bo'lg'ay ollida gado sohibi toj.
Masti ollida gar aflok o'lg'ay
Past ul naviki, xoshok o'lg'ay.
Tut angakim, ishi bo'ldi tamkin,
Oti sulton, o'zi darvish oyin.
Himmati rif'ati aflok sifat,
Nafsining pastlig'i xok sifat.
Rif'at ahlig'a zabardast kelib,
Xokvashlar qoshida past kelib.
Chun aning komig'a yetkay bu qadah,
Nash'asidinki, ayon bo'lsa farah.

Aytkim, shukrg'a bo'lg'il moyil,
Tengridin bir nafas o'lma g'ofil.
Kim, seni faqrg'a moyil qildi,
Faqr atvorig'a qobil qildi.
Shoh darveshvash ersa, shahdur,
Shohu darvesh ishidin ogahdur.
Ulki, bu qoida mumtozi erur,
Shohlar shohi Abulg'ozu erur.
Qildi bu shohni taqdir sanga,
Ham shahu ham ato, ham pir sanga.
Atoyu piring erur shohi zamon,
Og'oyu qardoshu maxduming xon.
Ikkisi xidmatidin xushhol o'l,
Tengriga ahliyat bu xidmat bila yo'l.
XX

Soqiyo, jomi Kayoniy keltur,
Quti arbobi maoniy keltur.
Bodai lam'asi andoq ravshan
Ki, ko'ngul hujrasida qilsa vatan.
Necha yoshunsa xayol abkori,
Zohir o'lg'ay barining ruxsori.
Qayda ul shohvashi ravshan roy
Ki, bo'lub davlat ila bazmoroy.
Ani tut xidmatida hurmat ila,
So'ngra arz ayla bu so'z xidmat ila.
K-ey sharaf avjida mehri iqbol,
Bog'i davlat aro farxunda nihol.
Shahlig' Odamg'acha zotingg'a nasab,
Odam avlodida yo'q sencha hasab.
Tengri onchaki sanga berdi kamol,
Ayla loyiq bu kamolingg'a xisol.
Fazl kasbig'a ko'p o'lg'il mashg'ul,
Topmasun yo'l vale o'llingda fuzul.
Seni haq ayladi chun gavhari pok,
Poklar suhbatidin aylama bok.
Poklar hodiyi rohing bo'lsun,
Qodiri pok panohing bo'lsun.
Boda kufri sari bo'lma mudmin,
Haqdin o'ldi laqabing chun Mu'min.
XXI

Soqiyo, bazmda tut jomi visol,
Kim kelur yodima ayyomi visol.
O'tti bir qariki, hijron aromen,
Vasl ayyomig'a armon aromen.
Mehribonlar qani, ahhob dog'i!
Hamnishinlar qani, ashob dog'i!
Barcha g'urbatqa xirom ayladilar,
Xuld bog'ini maqom ayladilar.
Har biri hajrida ko'p o'rtandim,
Kupga chun chekti firoq o'rgandim.
Birikim qoldi, base ko'p qolsun,
Umr komini jahondin olsun.
Chun vafoyi bila bo'ldi mashhur,
Aylasun umri vafo birla zuhur.
Ko'ngli chun topti vafo ichra safo,
Deki, mundoq dedilar ahli vafo.
Kim, vafo sog'aridin olsang kom,
Ich, vafo ahlini yod aylab, jom.
Andakim, hajr kamiyatin so'rdum,
Bir-iki yor sanga topshurdum.
Biri ham yor manga, ham farzand,
Jong'a oromu yurakka payvand.
Biri hamsuhbatu, hamdardu rafiq,
Tuqqanimdin dog'i yuz qatla shafiq.
Ul biri gulshani umrumda tazarv,
Bu biri bog'i hayotim aro sarv.

Ul yigitlar safining zebosi,
Bu yigitlik fanining donosi.
Ul jahon nodirasi har fanda,
Bu qilib har fan elin sharmanda.
Ul biri oti chu mazkur bo'lub,
Mirzobek ila mashhur bo'lub.
Bu biri ismini aylarda xitob,
Mir Darvesh debon shayx ila shob.
Ham aning furqati kuydurdi meni,
Ham muning hasrati o'lturdi meni.
Jong'a hijronlaridin tushmish pech,
Bu ikavning xabarin topmay hech.
Sanga zohir esa, payg'om etgil,
Har ne ma'lumdur, e'lom etgil.
Xuld aro bor esalar bazmoroy,
Voy hijronlaridin, yuz ming voy!
Haq seni dahrda boqiy tutsun,
Shodlig' sog'ari soqiy tutsun.
Sen qilib no'sh tiriklik jomin,
Mug'tanam angla hayot ayyomin.
Ko'rki, umr elga vafo ayladimu,
Charx juz javru jafu ayladimu?!
Bilki, olamda ne shah qoldi, ne bek,
Shohi mag'furdegu beklaridek.
Qani sulton shahidu xayli,
Barchasin yopti ajalning zayli.
Qani Qanbar Aliyu, qani Mazid?!
Qani Sultonu, qani Nuri Said?!
Har biri o'zni tutub oliy shon,
Biridin qolmadi olamda nishon.
Barcha gar ketti, sen o'lg'il jovid,
To abad umrdin o'lma novmid.
Mayi maqsud ila joming to'lsun,
Tengridin ofiyating xayr o'lsun.
XXII

Soqiyo, jomg'a quy maydin sayl,
Mayi xurshidu aning jomi Suhayl.
Yo'q Suhayliki, bo'yar xoroni,
Ulki gulrang qilur siymoni.
Kim, Suhayli saridur zor ko'ngul,
Qo'p tilar suhbatin afgor ko'ngul.
Topmasam o'zni visoli birla,
No'sh etay ani xayoli birla.
Ochmasam sham'i jamoli bila ko'z,
Ham xayoli bila aytay necha so'z.
K-ey jahon xalqi aro zoti nafis,
Zotinga fazlu adab ikki anis.
Durri nazming suyi ul nav' ravon
Ki, oqib suftidin obi hayvon.
Sensen ulkim, yana yo'q sen kebi zot,
Naqdi ma'ni bila farxunda sifot.
Seni qildi falaki gardanda
Dahr aro bir garavi arzanda.
Sen edingkim, manga damsoz erding,
Har nihon nuktada hamroz erding.
Zulmlarkim, manga bu charxi dani
Qildi, qaydin topay ayturg'a sani.
Kim biri bu edikim, soldi yiroq
Seni, bag'ring'a qo'yub dog'i firoq.
Manga gar dardu g'am anbu o'ldi,
Qismatim g'ussayu anduh o'ldi.
Sen falak mehnatidin shod o'lg'il,
Dahr bedodidin ozod o'lg'il.
Olami huzn aro bo'lma g'amda,
O'zni xush tut necha kun olamda.
Kimki, nazm ichra guharrez o'ldi,
Nuktasi mu'jiza angez o'ldi.

Lafzi jonbaxshi nafis anfosi,
Xosiyat anda o'luk ehyosi.
Sa'diyu Xusravu Salmonu Kamol
Kim, edi har biri beshibhu misol.
Garchi charx etti barin mutavori,
Sen alar o'rnidadursen bori.
Qaysining ma'razidakim, kirding,
Jonin olding demayin, jon berding.
Har nekim aylading o'truda savod,
Aylading har birining ruhin shod.
Shodlig' tarkini tutma oxir,
Ham bu g'amingni unutma oxir.
Kimki kelsa bu taraf, yod ayla,
Tarab oyin so'z ila shod ayla.
XXIII

Soqiyo, tut qadahi ruhoso,
Mavj suhoni bila g'amfarso.
Kim, kishi aylasa ul sari mayl,
Aylagay ruhini soqiyg'a tufayl.
To tufayli bila majlis qurayin,
Bir necha nukta anga yetkurayin.
Aytay, ey nazm elida nodir,
Raqaming sihru xayoling sohir.
She'r bahri aro g'avvosi shigarf,
Durri maknun so'zidin har bir harf.
Toki surdung varaq uzra xoma,
Nazmga tezdurur hangoma.
Anvariyo bo'lsinu yo Xoqoniy,
Foryobiy yo Isfahoniy.
Chunki so'z obi hayotin suzdung,
Ruhini barchasining turguzdung.
Madh uslubi edi beravnaq,
Bal chiqib erdi arodin mutlaq.
Har qasidaki, tuzatti raqaming,
Yo savodin raqam etti qalaming.
Bo'ldi ma'ni yuzidin bir olam,
Ul savod anda savodi a'zam.
Angakim, xoma guharbor o'lg'ay,
Hayfkim, buxl ila bekor o'lg'ay.
Kam demak so'zni hunar keldi mudom,
Sanga lekin bu erur aybi tamom.
XXIV

Soqiyo, tut qadahi oyinarang
Ki, ko'ngul ko'zgusidin ochqay zang.
Boda gulrangu qadah oyinafom,
Suyu may mazjini fahm etkay kom.
Tokim, ul jomi maoniy birla
Surayin harf bayoni birla.
Ey Bayoniy, bil o'z o'lingda ayon,
Nuktakim, aylagum o'lingda bayon.
Muni anglaki, azalda ma'bud
Hech shay qilmag'anida mavjud.
Ruhdin tang'a xabar yo'q erdi,
Ofarinishdin asar yo'q erdi.
Yetti iqlim ila to'qquz gardun,
Balki bu dabdabai kunfayakun,
Bo'lg'anidin sen eding barcha g'araz
Kim, yaratilmadi zotingg'a evaz.
Ul amonatki, yeru ko'k bila tog'
Hamlig'a to'zmadi arz etkan chog'.
Bu og'ir yukka sen erding homil,
Sirru rozig'a aminu komil.
Mungavu buyla base diqqat aro,
Mushkil ahvolu ajab holat aro.
Yor sendek nechalar bor edilar,
Suhbatimda kechalar bor edilar.

Falaku anjum aro solib ko'z,
Vasfida ko'p uzalur erdi so'z.
Falaku anjumi bemehru dani,
Barchasiz qildi seni, dog'i meni.
Da'vii mug'tanam o'zni qilmon,
Seni xud g'ayri g'animat bilmon.
Meni xush tut demak ermas dilkash,
Bir nafas bori o'zungni tut xush.
XXV

Soqiyo, jom ketur daryovash
Ki, zamone bo'layin daryokash.
Ki, tiriklik nafasi pesh ermas,
Xizr umri havasi besh ermas.
Kim sumurgan nafas ul daryoni,
Sochayin yuz durri behamtoni.
Bahrkim, qatrasini bo'lg'ay duri pok,
Dema dur, la'l - bori otashnok.
Otashin la'lni axtar yanglig',
Uran el jonig'a axgar yanglig'.
Chekayin motamiyona oshub,
Xasta ko'nglumni qilay xoroko'b.
Telbalar tavri alolo aylay,
Telba itlar kebi g'avgo aylay.
Chekayin oh yurakdinki, sipehr
Pardag'a chirmasun oyinai mehr.
Ayb emas, gar bu sifat majnunmen,
Ko'rki, kimning g'amidin mahzunmen.
Qani ulkim, falaki dahr navard,
To erur sa'y bila davron gard.
Bir aningdekni tilab olam aro,
Topmadi jinsi bani odam aro.
Balki to bo'lg'usidur davroni,
Ham emas topmog'ining imkoni.
Ma'ni ahlig'a imomi barhaq,
Haqdin islom aro qutbi mutlaq.
Tobiyu xayli tariqat ahli,
Soliki amri haqiqat ahli.
Ko'ksining vus'ati yuz ming olam,
Ko'nglining onchaki, arshi a'zam.
Rutbasi andaki, yuz payki xayol,
Ursa yuz ming qadami barqmisol.
Rif'ati qat'ida topmay voya,
Balki yuz poyasidin bir poya.
Vasfida desa xirad fazlu funun,
Aql kul vasfi degay sar'u junun.
Arsh urfonida bir past maqom,
Mast jomi azali orifi Jom.
Men kebi zarrani ul yanglig' mehr,
Buyla tufrog'ni ul andoza sipehr.
Yuz o'zum haddicha e'zoz aylab,
Vasflar birla sarafroz aylab.
Sihr tasnif aro surmay qalami
Ki, mening o'tima chekmay raqami.
Xomasin qayda qilib nuktafishon,
Qo'yibon mendin ham anda nishon.
Xoslig' na'tini zotimg'a chekib,
Yerlig' vasfini oting'a chekib.
Charx bu mehrin aylab g'orib,
Mehrsizlig'din ichimni yorib.
Sabru toqat nechakim ko'rguzayin,
Buyla furqatqa ne yanglig' tuzayin.
Ham magar hushni daf aylar jom,
Bergay oshubima bir dam orom.
XXVI

Soqiyo, tut quyubon jomi fano,
To ko'raykim, nedur anjomi fano.

Ul fano jomini chun sipqarayin,
Mast o'lub, dayri fanog'a borayin.
Rindlar bazmig'acha kom chekay,
Ul xarobot elidin jom chekay.
Bo'lubon jomi fanodin bebok,
Foniyona qilayin xirqani chok.
Ul fano ahli aro bolodast
Kim, fano tufrog'ida erdi past.
Garchi bor erdi tani xoknishin,
Ruhig'a manzil edi illayin.
Foniyi mutlaq, ozoda ham ul,
Garmro', soliki aftoda ham ul.
Yo'q fano dayrida o'zdin xabare,
Qolmayin o'zluqidin ham asare.
Manga zohirda atovu ustod,
Lek ma'ni aro piri irshod.
Men aning bandalig'ig'a xursand,
Ul debon lek rafiqu farzand.
Har g'amekim, yetibon davrondin,
Men topib barcha najotin ondin.
Daf' aylab, chu ko'rub menda malol,
Mushkili yetsa, dog'i ul hallol.
Laqabi Sayid o'lub, oti Hasan,
Laqabi yanglig' oti mustahsan.
Ani ham charxi muxolif pesha,
Gardishi davri xilof andesha.
Berdi yo'l ravzai jannat sari,
Men tushub do'zaxi furqat sari.
So'g'vor o'lmisham ofoq ichra,
Motami charxi ko'han toq ichra.
Kimga bu nav' kishilar ketgay,
Ul qolib, noladin o'zga netkay.
Bo'lmag'ay mehnatu dardimig'a adad,
Bo'lmasa ruhidin ummidn madad.
Topa olmon meni oshufta mnzoz
Bodadin o'zga bu dardimig'a iloj.
XXVII

Soqiyo, pahlaviy oyin may tut,
Pahlaviy lahn ila ko'nglumni ovut.
Pahlavonona ketur sog'ari jarf,
Quyubon maydin anga bahri shigarf.
Berki, tarki xiradu hush qilay,
Pahlavon yodi bila no'sh qilay.
Ul tariq ahlig'a shohu sarxayl,
Bal tariqatda mute'i har xayl.
Mehrvash toram tafriid ichra,
Isaviy martaba tajrid ichra.
Quvvat ichra anga o'n pilcha zo'r,
Xokvashlig' aro yuz onchaki mo'r.
Xonida charxvash afrod g'ulu,
Barchag'a havsala andin mamlu.
Rizq uchun da'bi gadolarg'a navo,
Tutubon barchag'a lek o'zni gado.
Ne'matobod chu bunyod qilib,
Xalqni ne'mati obod qilib.
Har gado ilgida bir qursi fatir,
Isig' ul nav'ki, bir mehri munir.
Tavri har fanda kelib mustahsan,
Balki har fan aro tab'i yakfan.
Fan advorda sehr aylab fosh,
Bahri ash'orda xud gavharposh.
Quvvat ahlig'a hamovard kelib,
Lek dard ahlig'a hamdard kelib.
Har bag'ir yarasinnng marhami ul,
Qirq yilliq bu gado hamdami ul.
Maxfiy asrorda damsoz manga,
Har nihon rozda hamroz manga.

Bori hamdamlar ichinda fardim,
Yorimu, hamnafasu hamdardim.
Ani ham charxi taaddi oyin,
Mendin oyirdn, qilib qasdima kin
Hajrida sabru qarorim yo'qtur,
G'amda juz nolai zorim yo'qtur.
Dardu g'am boisdur hushu xirad,
Qani maykim, qilay o'zni bexud.
XXVIII

Soqiyo, kel menga tut bodai ishq
Kim, erur xilqatim aftodai ishq.
Bodakim, og'zig'a har kim olg'ay,
Paykari xirmanig'a o't solg'ay.
Tokim, ul o'tqa o'zumni tashlay,
Dardi ishqim o'tidin so'z boshlay.
Kim, nelar qildi meni zorg'a ishq,
Joni zoru tani bemorg'a ishq.
Ko'nglum oldi buti sho'xe nogah,
Qolmadim ishqida o'zdin ogah.
Ul pariy vasli chu bo'ldi matlub,
Telbalik qildi ko'ngulni mag'lub.
Chun junun ishq ila bo'ldi damsoz,
Asray olg'aymu kishi ko'nglida roz.
Anikim, mahrami asror dedim,
Darddin ko'ngli xabardor dedim.
Chiday olmay qatiq ahvolimdin,
Ollida shammai o'z holimdin.
Dedimu, vah, demagay erdim kosh
Kim, demas so'znn o'zum qildim fosh.
Zor jismimg'a anolar keldi,
Telba boshimg'a balolar keldi.
Charx yog'durdi manga tig'i sitam,
Balki davron hamu davron eli ham.
Kimki, yorim edi tavri ahsan,
Bo'ldi jonimg'a qatiroq dushman.
Uzu yot neshi malolat urdi,
Yeru ko'k boshima tosh yog'durdi.
Aqrabo tang'a urub tig'i jafu,
Ko'zuma ignalar urdi zuafu.
Kechibon boshtin ayog'din tushtum,
O'lgali za'f ichida yovushtum.
Dardu ranjim haddu g'oyatdin ko'p,
Marazim bo'ldi nahoyatdin ko'p.
Tanda yuz dardu suubat ko'rdum,
Jonda yuz oncha uqubat ko'rdum.
To ishim o'lmak ila tutti qaror,
Bo'ldi boshimdin atibbog'a firor.
Men bo'lub umr ila jondin novmid,
Shah berib vasl ummidig'a navid.
Yana bu so'z bila jone topibon,
Bir dam o'lmakdin amone topibon.
Meni badro'zg'a, vah, qaysi visol
Kim, xayolimda visol erdi muhol.
Mingdin ortuq manga tobi' bila xayl,
Biri imdodima ko'rguzmadi mayl.
Ulki, ishqida malolim bu bo'lub,
Shiddati hajrida holim bu bo'lub.
Demayin bir dog'ekim, bemore,
Ishqim o'ti aro kuygan zore.
Bir buzug' kunjida afgor o'ladur,
Dardi hijronim aro zor o'ladur.
Boribon shefta ko'nglin so'rayin,
Lutf ila jismig'a jon yetkurayin.
O'tti bu zorlig'img'a ikki yil,
Har zamonin ikki yil chog'lig' bil.
Emdikim, yuzida xat bosh urmish,
Gulig'a sabza sipah kelturmish.

Gah-gahe holima parvo aylar,
Sa'b holimni tamosho aylar.
Lek bilmon anga kimdur ashob,
Kim bila har dam ichar bodai nob?
Kim bila kunduz ekin behudu mast,
Kecha qay bazmda erkin pobast?
Kimga bu nav' balo bo'lsa nasib,
Mast xushroqdurur ul zori g'arib.
XXIX

Soqiyo, ko'nglum etar boda havas,
Lutf qilg'ilki, erurman bekas.
Tut g'arib un bila paymona manga,
Ko'rguzub xulqi g'aribona manga.
Yig'lamoq holima bir dam fan etay,
Zoru bekasligima shevan etay.
Kim, jahon ichra base sayr ettim,
Dayru masjidqa dog'i ko'p yettim.
Gah tushub xayli munojot ichra,
Gah qolib ahli xarobot ichra.
Qavmi-qavm ichra ko'rub mehnatlar,
Xayli-xayl ichra chekib shiddatlar.
Yuzlanib shavkatu, johu iqbol,
Qismatim bo'ldi base mansabu mol.
Har ne el qildi talab, men toptim,
Barchadin silkib etak, ko'z yo'ptim.
Ulcha men topqali bor erdi havas
Kim, topilmadi vafo erdiyu bas.
Bir vafo kimgaki, men qildim fosh,
Yuz jafo o'truda erdi podosh.
Ko'z aning yo'lig'akim, yetkurdum,
Ko'zda yuz nesh balosin ko'rdum.
Qaysining ollidakim, qo'ydum bosh,
Yog'di boshimg'a jafosidin tosh.
Kimki madhini dedi necha tilim,
Tiladi qilg'ay ani necha tilim.
Ulki, avsofi manga o'ldi raqam,
Istadi aylamak ilgimni qalam.
Ko'rguzub mehr, jafo yetti manga,
Jon berib, dardu balo yetti manga.
Olam ahlida chu yo'q ahli vafo,
Aylaram men dog'i jonimg'a jafo.
Chun bir ish mumkin emas olamda,
Yo'q emish jinsi bani odamda.
Garchi men dard chekib, g'ussa yutay,
O'zni ne nav' ul ish ahli tutay.
Da'vii kizb qilib o'z so'zuma,
Qiladurmen tuhmat o'z-o'zuma.
Bir vafo ahli agar dahrda yo'q,
Dashtu vodi eliyu shahrda yo'q.
Bu sifat sohibi men basdurmen,
Bevafolar kebi ermasdurmen.
Avlo uldurki, bu so'zdin kechsam,
May o'zum tutsam, o'zum-o'q ichsam.
Yo'q vafo ahliki, bir jomi vafo,
Tutsa, qilmay manga bedodu jafo.
Shomi aysh o'zni o'zum mast qilay,
Subhi mahsharg'acha bexud yiqilay.
XXX

Soqiyo, do'stlug'e ko'rguzgil,
Do'stga ne qadahe yetkuzgil.
Kim, kirar do'stlarim yodimg'a,
O't solur xotiri noshodimg'a.
Chektilar barcha jamol uzra niqob,
Uylakim, mehr jamolig'a sahob.
Birisi piri Muammoyi edi
Kim, haram bodiyapaymoyi edi.

Yana biri nag'mazani sohibi hol,
Ham aning hamqadami Xoja Kamol.
Mir Sadr o'zni tutub ahli vifoq,
Lek ko'p erdi badi'nda nifoq.
Yor Tanbal edi sof u beg'ash,
Zoti xush, hayoti xush, nuktasi xush.
Yana bir olimi Sabzoriy edi
Kim, maoniy durri guftori edi.
Har biri o'z tavrada beshibhu nazir
Bordilar barcha - ne aylay tadbir.
Bo'layin yodlari birlan mast,
Yana to kimsaga bo'lmay pobast.
XXXI

Soqiyo, ayla to'la paymona,
Manga tutqil qadahi shukrona.
Bodakim, shikvani qilg'ay zoyil,
Tilni haq shukriga etkay qoyil.
Nutqning garchi shikoyat deri bor,
Shukrdin dog'i hikoyat yeri bor.
Kim, agar bordilar andoq ashob,
Yana jam'i ham erurlar ahbob.
Birisi Mir Atoyi yanglig',
Biri darvish Fanoyi yanglig'.
Ul biri ilm sipehri uza mehr,
Bu biri fazl quyoshig'a sipehr.
Ixtiyor ulki, erur nozuk tab',
Lutf maydoni aro chobuk tab'.
Osafiy ulki, ne nazm etsa raqam,
Qiymati mulki Sulaymondur kam.
Yana bir keldi Binoiyki funun,
Kasbida aylamadi man'i junun.
Yana bir dardu g'amim ogohi,
Hamdamim, yor ziyoratgohi.
Yana bir Mashhadiy - ul dahrda toq,
Pok tahriru karimul axloq.
Bir shafi'duru ul pok sifot
Kim, muammoda chiqarmishdur ot.
Birisi shoribi jomi tahqiq,
Munisu rahbaru g'amxoru rafiq.
Yana devonai Kotibi, xayol
Tushsa, har g'amg'a qilur dafi malol.
Yana ham bir nechadurlarki, olloh
Lutf ila barchadin o'lsun ogoh.
O'zgasin qilmadim andin mazkur,
Ki, "Majolis" da erurlar mastur.
Gar alar tutti esa dashti adam,
Shukr, bu xayl erurlar hamdam.
Shukr, ne'matqa chu hamdast bo'lay,
Jomi shukrona ichib mast bo'lay.
Dardi hijron esa yo sofi visol,
Har sabab birla bo'layin behol.
XXXII

Soqiyo, bazm ishidin bo'ldi farog',
Tutqil emdi manga otlatur ayog'.
Boda gulgunini sol maydong'a,
Meni mastona ketur javlong'a.
To tutay dayri fano jonibi,
Yo'l yo'lda gah yeng solayin, gohi qo'l.
To fano dayri fazosig'a kiray,
Rindlar bazmi arosig'a kiray.
Barchaning xidmatida yer o'payin,
Ichurub jomi mug'ona, qo'payin.
Men dog'i jom chekib molomol,
Aylabon o'zni alardek xushhol.
To bo'lub dayri fano ahli mast,
Menu mendek yana yuz bodaparast.

Shohlar shohu sarafruzi uchun,
Rindlar shohi Abulg'ozu uchun.
Ul ko'han dayr gadoyi boshlig',
Ya'ni oshufta Navoiy boshlig'.
Masti ohangi navoiy qiloli,
Be riyo barcha duoi qiloli.
Kim, falak jomig'a to bo'lg'ay sayr,
Jom davrin tilagay zumrai dayr.
Umri shaqliq aro boqiy bo'lsun,
Shohlar bazmida soqiy bo'lsun.
Avji xurshidi maqom o'lsun anga,
Jomi Jamshid mudom o'lsun anga.
Toki insong'a hayot imkoni
Bo'lg'usi, bo'lsun aning davroni.
Ham duogo'yi aning ahli yaqin,
Ham maloyika degaylar omin.
Qit'alar

Ro'zisin muqaddar qilibtur sa'y bila ortmasida aytur favoyid ul-qibar muqattaotining sarsuxanlari razzoq alal-itloq banda

1

Haq taolo bandasinng qismatin
Chun azal devonida qilmish raqam.
Chun aning tag'yirining imkoni yo'q,
Negakim, qilmish o'zi jafful qalam.
Kimki, andin ortuq o'ksuk istagay,
Bordur aning jahli ortuq, aqli kam.
Tengri ehsonig'a shod o'lg'an, qilur
O'zni shodu mehnatidin elni ham.
Shokir o'lmay ulki, ozu hirsdin,
Doim etgay o'zni g'amgin, kimga g'am.

2

Hazrat risolatning mo'jizanamoy barmog'i ta'rifidakim, qamar shaqiyda yadi bayzo ko'rguzdi

Muhammad arabiy barmog'i ishorat ila
Sipehr xonida oy qursin ul sifat oson.
Ikki oyirdiki, bir nonni xoni ichra xalil,
Aningdek ikki ushatmoq emasturur oson.

3

Shoh bila beklar vasfiyu ta'rifida, agarchi vasfqa sig'maslar

Bizing shah birla beklar majma'i bor,
Agar jolistururlar, yo'qsa rokib.
Uzidur oyu ravshanroy beklar -
Qamar davrida andoqkim kavokib.

4

O'ziga bu mulkdin tekkan balolar toshi ozoriyu bosh olib o'zga mulkka borurning izhori

Bu mulk ichinda yaxshi-yomon ta'ni toshidin,
Oncha yetishti bandai bechorag'a jafo.
Kim, shoh mulki bandasig'a chora qilmasa,
Yo'q chora emdi mulki xudo bandai xudo.

5

Majozdin maksudi haqiqat ekanni izhor qilmoq va suratdin g'araz ma'ni ekanin padidor qilmoq

Majozdin manga maqsud erur haqiqiy ishq,
Nedinki, ahli haqiqatqa bu tariqat erur.
Majozdin chu haqiqatqa yo'l topar oshiq,
Qilur majozni nafyi ulki, behaqiqat erur.

6

Majozi ishkudin murodi haqiqat ekanlarning moni'larig'a moni' bo'lmoq va nosihlarig'a nosih

Ko'rmasa husni majozi ichra juz haq sun'ini,

Oshiqekim, bo'lsa ishq atvori ichra pokboz.
Zohido, bu ishqdin man' aylama oshiqnikim,
Gar sen idrok aylasang, ayni haqiqatdur majoz.

7

Burdboru ko'h viqorlarining malakvashlig'in ko'rguzmak va sho'x ayyor sifatlar shaitonlig'i so'zin demak

Burdboru malakivashqa itoatdur ish,
Sho'x, shayton sifat eshitsa ne so'z, bosh chekar.
Uy aro shayxi zamon amrida ermas sichqon,
Teva afsorini uch-to'rt yashar yosh chekar.

8

Fardlig' bobidakim, fardning agarchi harfi zavjdur, ammo barisi fardduru bu ma'nini bilgan ahli dard

Ey Navoiy, anglakim, xush olamedur fardliq,
Gar quyosh vaslin tilarsen, fard bo'l zarrotdin.
Ul emastur fardliqkim, juftdin fard o'lg'asen,
Fard uldurkim, mujarrad bo'lg'ay ul har zotdin.

9

O'z nafsi komlaridin kechkanin va nokomlig' zahru xunobin ichkanin bayon qilur

Har ne elga kom erur, kechti Navoiy baridin,
Qilmadi nekim, buyurdi nafsi xorijroy anga.
Bu jahonda barcha nafsi voyasidin chekti el,
Ul jahonning voyasi gar muzd yetmas, voy anga!

10

Yaraqon bo'lg'anida o'zining za'faroni ranginu parii xayolining o'z ko'zida darangin aytur

Yaraqon bo'ldimu dehqoni qazo,
Za'faron ekti yoshim arig'ig'a.
Ul pariy qildi ko'zum sari vatan,
Boqmang, ahhob, ko'zum sarig'ig'a.

11

Ul bobdakim, g'alat qilur ulki, husn ahlidin vafo tama' etkayki, jinsi basharda vafo yo'qtur, to xo'blarg'a ne yetkay

Zamonda husn eliga jon fido qilib, ne nav'
Vafoni men kebi bir benavo tama' tutqay.
Zamona ahlida yo'qtur vafo - ne yetkay anga
Ki, kimsa xo'blaridin vafo tama' tutqay.

12

Saxo so'zikim, saxiyg'a mujibi zabardastlik va soyil ilgiga mujibi zerdastlikdur

Kishiki, ilgini ustun tilar, saxo qildik,
Qo'lida zahri halohilu gar Xizr suyidur.
Ki, berguchi agar o'lsun gadoyu olg'uchi shoh,
Berur ilik yuqoriyu olur ilik quyidur.

13

Yomon yomonlig'ini qilmasa, yaxshilig'cha bor va bir yaxshilyg' qilsa o'n yaxshi qiliqcha

Har kishikim topsa davron ichra johu e'tibor
Kim, aning zotida bedodu sitam bo'lg'ay qilig'.
Yaxshilig' gar qilmasa, bori yomonlig' qilmasa
Kim, yomonlig' qilmasa, qilg'ancha bordur yaxshilig'.

14

Qanoat sinuq safolisi jomi jamdin va faqr quruq nonin xotam chekkan nia'mdin yaxshiroq ko'rar muntahi

Sinuq safolki, may durdin ichkali topsang,
Qabul aylamagil jomi saltanat Jamdin.
Ilikka kirsu quruq non, maosh uchun chekma
Nashot ne'matining minnatini Hotamdin.

15

Nomai a'molining qoralig'in derkim, daryo suyi bila oqarmas, magar karam daryosi bila yo afu tig'i suhulat zadosi bila bayon etar

Nomai a'molim ul yanglig' qoradur jurmdin
Kim, nadomat ashkidin ani oritmaq o'lmag'ay.
Balki gar Bahri muhit ichra solib, yillar yusang,
Ul qora bo'lg'ay sarosar, lek bu oq o'lmag'ay.

16

Hamul ma'nidakim qalamni safhai farso debtur va kuziga yorug' olamni hamul nomadek qora debtur

Nomai ma'siyatim chashmai xurshid ichra
Yusalar, ko'rmagay el o'zga yorug'luq yuzini.
Harfini bir-bir etib sochsa falak javfi aro,
Shibhigun qilg'ay har nuqtasi bir yulduzini.

17

Siyosatlig' hokimning ihtisobida va ko'p qonin to'kardin qatli behisobida

Dovari jam qadri Sulton Ahmad ulkim, mulkdin
Har qayon shoh aylasa azm, uldurur qoyim maqom.
Chun siyosat birla ko'p to'kti haromi qonini,
Ihtisob aylab to'kar bu lahza ko'p qonin harom.

18

Uch kishining so'zi nash'a va ma'nisidin o'z so'zida choshni isbot qilmoq va bu ma'nidin mubohot qilmoq

G'azalda uch kishi tavriddur ul nav'
Kim, andin yaxshi yo'q nazm ehtimoli.
Biri mu'jiz bayonlig' sohiri hind
Ki, ishq ahlini o'rtar so'zu holi.
Biri Iso nafaslik rindi Sheroz,
Fano dayrida mastu louboli.
Biri qudsi asarlik orifi Jom
Ki, jomi Jamdurur sing'an safoli.
Navoiy nazmig'a boqsang, emastur,
Bu uchning holidin har bayti xoli.
Hamono ko'zgudurkim, aks solmish,
Anga uch sho'x mahvashning jamoli.

19

Oshnolig' bobidakim, avvali va oxiri alam va ofat ibtidosidurur va shin va nuni shayn ibtido va intihosi

Ko'rubmen ancha g'amu dard oshnolardin,
Chekibmen ancha alardin alam, ano birla.
Ki, tushsa jonim ajal saylig'a, erur xo'shroq
G'ariqliqki, xalos o'lmoq oshno birla.

20

Dahr eliga begonavash oshnolar bobidakim, oshnolig'laridin begonalar havasdur va yirog'lig' multamas

Menki, o'ldum dahr eliga oshnolig' ranjiddin,
Qilmag'aymen oshnolig', gar Masih o'lsun yano.
Oshnolardin, tilarmen, aylasam begonalg',
Qayda mumkin bo'lmag'im begonalariga oshno.

21

Imomning ravzai pur anvori iztihoridur va sham'lari anvorikim, kavkabu sobitot namudori

Sekkizinchi imom ravzasida,
Kechalar oncha sham' sobitdur.
Ki, degaysenkn, sekkizinchi spehr
Sahnida kavkab savobitdur.

22

Siflai dunning buqalamunlug'idakim, namudori erur gunogun

Dur anga na so'z siflai naxs deb,

Qilur turku hindug'a zohir nifoq.
Biaynih aningdekki, sichqay chibin,
Oq uzra qorayu qora uzra oq.
23
Hunar ahlikim, hunarlarin ko'rguzmak aybdurur va el aybin yopmoq hunar

Erur ahli hunar qoshinda hunar
Ayb yopmoq, dog'i hunar topmoq.
Hunar in elning oshkor etmak,
Yo'q esa bari aybini yopmoq.
24
Chehrasi sof yigit bobidakim, safo uchun tarosh qilur va ul mahz kuduratdur

Sof chehrang ko'zgu yanglig' pok edi,
To anga poki bila berding tarosh.
Ko'zguni go'yoki suhon aylading,
Topqali oshiqqlaring ko'ngli xarosh.
25
Husn ahlining har uzvining vasfidakim, kulli shayin min az-zarif zarifdin xabar berur

Yuzungda chashmai hayvon kebi labing uzra
Solur chu soya soching, la'linga yetar voya.
Sahob soyasidin ham qachon ibo qilg'ay,
Agarchi bo'lsa Masiho quyoshqa hamsoya.
26
O'z xilqati devnixodlig'in tavzih qilmoq va gabrlar fisqin o'z toatig'a tarjih qilmoq

Xilqatimni devlar birla agar qilsam qiyos,
Lof bo'lg'ay, gar desamkim, ul hamondur, bu hamon.
Toatimni gabrlar fisqig'a yondashtursalar,
Ne bu andin yaxshiroq bo'lg'ay, ne ul mundin yomon.
27
Nazmining baytlarin g'arib ma'nilar bila g'aribxona debtur, ya'ni dor ush-shifoki, mujibi shifo bo'lg'ay

Nazmim ichra g'arib ma'nilar
G'urabo xaylidin nishonadurur.
Anda har bayt necha ma'ni ila
Bayt emaskim, g'aribxonadur.
28
Siyahpo'sh azizning jurjong'a borg'anig'a taajjub qilurkim, anda siyahpo'sh ko'ptur

Ne deb Jurjong'a bordi ul siyahbaxt,
Qora to'n birla solib ko'ngliga jo'sh.
Ki bor ul pesha ahlidin aningdek,
Qayonkim ko'z solurlar, yuz siyahpo'sh.
29
Og'ziga kirgan so'zni aytmoq ma'nidakim, mujibi bee'tiborlikdur balki nigunsorliq

Og'zinga kirgan takallum rishtasin chekma uzun
Kim, bu ishtin sarnigunluq yuzlanib, nuqson kelur.
Ko'rki, chun og'zig'a kirgan rishtasig'a berdi tul,
Ankabut ul rishtadin har dam nigunsor osilur.
30
Xatni qirqmaq bila kam bo'lmasin tanbih qilmoq balki ortmasin yurunchqag'a tashbih qilmoq

Xatingki, har necha ko'prak tarosh qilsa, chiqib
Jamolu xo'blug'ung qasrini yiqar ko'prak.
Yana ani dema sabzakim, ul yurunchqadurur
Ki, necha yaxshiroq o'rg'an sayi chiqar ko'prak.
31

Bu qit'a o'z qit'alari ta'rifidadurkim, bu ham alardir birdur va ta'rif munga ham sodiq kelur

Mundoq muqattaotkim, men yig'misham, erur
Har bir hadiqai xirad aylar uchun farog'.
Majmuin uyla kishvari anglaki, sathini,
Hikmat suyidin aylamisham qit'a-qit'a bog'.

32

Ulug' zarfda sug'a solg'an jolalar ta'rifidakim, bahr ichindagi durlar naziridur va mahrurlar dilnavozi

Jolalarkim, muz o'rnida sudadur,
Lutfi qilmish hayot suyini gum.
Manga bu lutf ila ayon bo'lmas
Falaki obgun aro anjum.

33

Havoning mufrit harorati va o'tdin ayrilg'an sharoralardin har birining barqcha sharorati

Bir nav' mufrit o'ldi harorat havodakim,
Tebransa yel, tomug' o'tidindur zabonaye.
Gar xishtxona xisht ila sovug'lug' etsa kasb,
Bas, doshxona dog'i erur xishtxonaye.

34

Bu dunyoda umrin riyozat bila o'tkarganning tavba va ul dunyoda jazo talabi

Navoiy umrin o'tkardn mashaqqat birla olamda,
Umidi ulki, ul olamda topqay komronlig'lar.
Agarchi kofiri muflis masallik topmadi kome
Va lekin nafsi chun kofir edi, qildi yomonlig'lar.
Gar ul olamda haq fazl etmasayu adl ila so'rsa,
Anga bas bo'ldi zoyi' muncha chekkan notavonlig'lar.

35

O'z toati safhasi ta'rifidakim, kofir ko'nglidin qorarak va nopokroqdur va bu jihatdin o'zi do'zaxi kofirdin g'amnokrak

Mangaki, safhai toat qoradur, nopok
Yuzum kebi ani ohim qora qilibtur chum.
Agar sug'a yusalar yoxud o'tqa tashlasalar,
Sudin orig'lig'u o'tdin yoruglug' o'lg'ay gum.

36

Majoziy ishq ko'nglin malolg'a solg'ani va haqiqiy ishq orzusida tafakkur bahrida qolg'ani

Ey Navoiy, ko'p majoziy ishq ila mash'ufsen,
O'tkin andin, dog'i yon, ishq haqiqiy sari bot.
Ikkisidin garchi oshiq o'lmaki lozim kelur,
Bari ul o'lmakki, bo'lg'ay zimnida yuz ming hayot.

37

Haydar qalandarning bozorni davron urg'oniki, falak davronida mundoq savdo kishiga dast bermaydur

Erur davron urarda Mirhaydar
Jahon sargashtasi, gardun misoli.
Yopibon egniga qoplon terisi,
Tutubtur ilgiga kishti hiloli.

38

Nabavi hadis tarjimasidaki as-suhbatu muassir yaxshi suhbat tilamak avlokim, tushkay muassir

Pok rahravlar bila har kimki, bo'ldi muxtalit,
Shak emasturkim, natija topmas illo poklik.
Har necha bo'lsa arig'siz chun arig'lig' su aro
Xilt bo'ldi, mumkin ermas qolmog' ul nopoklik.

39

Yigitlarga dilbastalig' yigitlikda dilpisanddur va qarilig'da bu ish mujibi rishxanddur

Kishi yigitlar ila ishqibozlig' qilsa,
Yigitligida erur xo'bu munda ermas shak.
Qarig'a tadbavu taqvo kerak va gar bu harf
O'zini yig'masa, xushtur saqolig'a kulmak.
Ki, po'ya qilsa nazar solg'ali yigitlarga,
Valek jismi aso istasa, ko'zi aynak.
40
Uy ravnaqi muloyim xamzonudindur va ro'zgor turfalig'i turfago' bonudin

Uyda ravnaqdurur, agar kishiga
Yaxshi hamxona bo'lsa hamzonu.
Zeb ila turfa hargiz o'lmas uy,
Bo'lmasa anda turfa kadbonu.
41
O'z parishon ko'ngli jam'iyatin mumkin ermasligi va bu jam'iyatni hech kim nishon bermasligi bobida

Yuz tuman ming pora ko'nglum diqqati har necha bor,
Lekin ermastur ani jam' aylamak mumkin bu kun.
Tog'ni qum aylamaklik sa'y ila bo'lg'ay, valek
Shishai soat qumining rishtasi bo'lmas tugun.
42
Masnaviy xojai naqshband quddusa surruhu kalomi tarjimasidakim, avval bozgasht xotiri xasta va ba'd az on tavajuhi dili shikasta

Xastaniig boshig'a chu qo'ydi qadam,
Piri shikastadile Masiho dam.
Bozgasht ayladi chu xasta ko'ngul,
Neki istar, topar shikasta ko'ngul.
Ko'nglida chun havo qilur tug'yon,
Umri sham'ig'a yetkurur nuqson.
43
Pahlavon ne'matning sultoniyl xonakohda xodimliq tamannosi va osh havosida pishurgan xom savdosi

Qilibtur Pahlavon Ne'mat tamanno
Ki, beklik xonaqahda qilsa xidmat.
Va lekin el so'zi bukim, kerakmas
Munungdek xonaqahda uyla ne'mat.
44
Masnaviy mashoyix kalomi tarjimasidakim, naf'i vujud va bazli mavjud debturlar

Vujudung naf'yu mavjudungni bazli et,
Chu mavjud o'ldi bu ish, kominga yet.
Ki, faqr ichra nimakim yetkurur sud,
Erur naf'i vujudu bazli mavjud.
45
Ba'zining neshu jafosidin nola kilg'ani va kelsalar, qova olmasa, muxlisni o'z qocharig'a havola qilg'ani

Manga yetsa ming zulm neshi falondin,
Ilojida holimg'a hayron qolurmen.
Jafo qilg'ali qo'ysa vayronima yuz,
Agar qavlay olmon, qocha xud olurmen.
46
Ikki tozi bobidakim, po'yada bir-birisidin qolishmas erdi oxir biri adam dashtig'a teztak kildi va biri qoldi

Ikki tozi bor erdi biyiklikda
Har biri sayd vaqti shershikor.
Birisi ittiyu biri qoldi,
Itkani sur'at aylabon izhor.
Bot yetib, saydni qopar erdi,
Bu biri ham anga yeta qopa bor.

47

Birov bobidakim, bu saroyin sotib, fisq asbobi tuzdi va bu fisq asbobi bila ul saroyin buzdi

Faloni mardak ar sotti saroyin,
Demakim, ul saroyin yaxshi tuzdi.
Qilib ikki saroyig'a ajab ish,
Bu birni sottiyu ul birni buzdi.

48

Hazrat nabavii hadisi tarjimasidakim, kun fi-d-dunyo ka-ana-ka g'arib av obiru sabil

Dedi hazrati muftiz koinot,
Anga kim edi huznin o'ksitguchi.
Ki, dunyoda bo'lg'il nechukkim, g'arib
Va yoxud aningdekki, yo'l o'tkuchi.

49

Pokbozlarning pok husni va ilohii bo'lmoq bila ruhlarig'a shoibai oloyish va nafslarig'a tasavvur osoyish yuqlug'ida

Poklar chinu chigil husni aro bo'lg'an ila,
Kimsa oloyish alar jonibig'a yo'l bermas.
Kim necha rang rayohin uza eskan birla,
Yel hariri, qolagay bo'lmag'i mumkin ermas.

50

O'z holining yigitligida fisq bila tabohlig'i va qariliqda sharmandalig'din rusiyohlig'i aytur

Yigitligimdaki, taqvoyu zuhd vaqti edi,
Fujuru fisq bila zoye' ayladim avqot.
O'tub yigitlik, uyla menga keldi chun qarilig',
Maosh odati ma'hud ila kechursam, uyot.
Desamki, toat etib, sajdadin ko'tarmay bosh,
Boshimga urg'ali loyiq, ko'runub ul toot.
Qazodin ulcha manga keldi, zikri hojat emas,
Bilur chu shiddati holimni qoziyul-hojot.
Fardlar: Javohiri Mufradah

1

Ulki, haq borinda maqsud istagay har zotdin,
Mehr borinda yorug'lug' ko'z tutar zarrotdin.

2

Nabi shar'ig'a topmoq istiqomat
Erur solikka mushkilrok karomat.

3

Tama' etma, ko'p o'lsa el moli,
Ko'rmayin haq xazinasin holi.

4

Yetar chu rizqing, agar xoradur va gar yoqut,
O'zungga yuklama anduh tog'in, istab qut.

5

Muruvvat barcha bermakdur, yemak yo'q,
Futuvvat barcha qilmoqdur, demak yo'q.

6

Takalluf erur tang'a farsudaliq,
Aning tarkidur jong'a osudaliq.

7

Muzavvir makri bo'ldi mujibi qayd,
Nechukkim, tulku la'bi boisi sayd.

8

Qotiq el jismidin anbarlar olmay naqd emas vosil

Ki, tog'ni pora-pora qilmayin, la'l o'lmadi hosil.
9

Ko'k bahridin yana tama' kom tutmayin
Qim, qatra su tomizmas, el og'zin qurutmayin.
10

Tindurur boyu jig'oyini hokimi ravshan zamir,
Yorutur obod ila vayronani mehri munir.
11

Ne safo lofiya urar hindui otashdoni,
Uy yorutmas ko'sov, o'n qatla yorutsang oni.
12

Mast mug' dayri riyoyi xilvatimdin yaxshiroq,
Yoshurun isyoni zohir toatimdin yaxshiroq.
13

Ranjcash bo'lkim, chu tortar chug'z vayron ichra ranj,
Ajdahodin biymi yo'q, ammo erur ummidi ganj.
14

El ichra, ey hasud, seni qildi haq zalil
Kim, nohaq elga zidsenu haq molig'a baxil.
15

Xoliq o'lg'on saxiydin elga bo'ldi ikki baxshoyish,
Ham ehsonidin oroyish, ham axloqidin osoyish.
16

Yolg'on demakda tajriba avvalg'i subh bas,
Yolg'on nafas chu urdi, qorardi hamul nafas.
17

Avliyo poyasig'a dur yetmak,
Topmasa shukru topsa bazl etmak.
18

Bazl hayvonvashlar ilgidin agar istar ko'ngul,
Uyladurkim, orzu qilg'ay bo'g'u shoxida gul.
19

Elni xor aylagan tama' bilgil,
Doimo azza manqana' bilgil.
20

Ko'ngulga futur o'lmayin, roz ochilmas,
Sadaf gar butun bo'lsa, gavhar sochilmas.
21

G'ofil o'lma, nazardin itsa adu,
Sham' o'churganda, yel ko'rinurmu.
22

Yuqar yomonlig' angakim, kirar yomon el aro,
Ko'mur aro ilik urg'an qilur ilkini qaro.
23

Forig' eldur anda bori qondadur,
Kim bu davrondadurur, darmondadur.
24

Dunyovu uqbo ikkisi jam' o'lmas, ey rafiq,
Kimki ikki kema uchini tutsa, bo'lur g'ariq.
25

Ablah ani bilki, olamdin baqo qilg'ay tama',

Ahmoq ulkim, olam ahlidin vafo qilg'ay tama'.
26

Istasangkim, ko'rmagaysen bevafo'lig', ey rafiq,
Qilma olam ahli birla oshnolig', ey rafiq.
27

Jahon arusi uchun, eyki, asru tolpinding,
Qachon aning boshidin kechting, ul zamon tinding.
28

Ulki, sanga eldin erur aybgo',
Elga dog'i sendin o'lur aybjo'.
29

Kishi aybing desa, dam urmag'ilkim, ul erur ko'zgu,
Chu ko'zgu tiyra bo'ldi, o'zga aybing zohir aylarmu.
30

Kishi aybin yuziga qilma izhor,
Taammul ayla o'z aybingg'a zinhor.
31

Qotiq ko'nglungdin oqti xalq yoshi,
Kim, yomg'ur boisidur joda toshi.
32

Bu kun nasimi firoqi mening sari esti
Ki, jonni yelga berib, vasl rishtasin kesti.
33

Qizil to'nung bila yuz xasta jong'a ofatsen,
Hadisi muxtasar ayla, qizil qiyomatsen.
34

Noz ila avval meni firifta qilding,
Emdiki, toptim firib, shiffta qilding.
35

Chu sen yoru jahon bir dushmanimdur,
Mening uchun jahon turg'uncha sen tur.
36

Manga emdi go'shai mehrob ila toat yetar,
Ey ko'z, ul mehrob qoshni ko'rmakinm, ofat yetar.
37

Labingni so'zga to go'yo qilibsen,
Masiho mu'jizin ihyo qilibsen.
38

Andoq ko'rundi sabza arosinda lolalar
Kim, sabz xatlar ilgida oltun piyolalar.
39

Yor vaslin toptimu mehr oshkoro qilmadi,
Uylakim, hijroni o'rtar chog'da parvo qilmadi.
40

Voqif ermas yor, jon bersam buzug' koshonada,
Shah ne ogah, xasta Majnun o'lsa bir vayronada.
41

Yuz ochib, yog'lig' bila la'lingni maktum aylading,
Gul chog'i gulrang maydin bizni mahrum aylading.
42

Men sinuq, ko'nglum sinuq, sabrim uyi xud yerga past,

Bilmagay holim shikastin ko'rmagan muncha shikast.

43

Bo'lg'anim aqlu havosu umru jondin noumid,
Yaxshiroqkim, bo'lsam ul jonu jahondin noumid.

44

Bordingu kelgum deding, ey sho'xi ra'no kelmading,
Angladingkim, kelmasang - o'lgumdur, ammo kelmading.

45

Ko'rmasam ul oyni, o'lgudek malolim bordur,
O'lturur ko'rgach, ajoyib sa'b holim bordur.

46

Ko'nglum aro falakdin yuz xanjari navoib,
Holim bilib so'rarsen, sendin dog'i ajoyib.

47

O'lsam, ey yor itlari, har dam g'irev g'am tutung,
Yorlig' zohir qilib, ahvolima motam tutung.

48

Oshiqekim, ko'rgay ul bir qatla har kun yorini,
Tengrisiga ayladik yuz qatla shukr izhorini.

49

Ey falak, zulm etkali yo'qtur meningdek bir kishing,
Tut g'animatkim, bu dam tushmish mening birla ishing.

50

Ulki, aylarmen g'ami hajrida jon birla vido',
Kosh jondek aylasa bu notavon birla vido'.

51

Ul pariy men telbaga jon yo baloyi jonmudur,
Goh muhlik iltifoti vasl yo hijronmudur.

52

Aqlu xushum qolmadi, ko'rgach ul oyni bodano'sh,
Iztirobimdin hamonokim, to'kuldi aqlu xush.

53

Uyoqti ersa oy, xurshidi raxshon barkamol o'lsun,
To'kulsa gar guli, sarvi sahiga e'tidol o'lsun.

54

Xush ul kunlarki, bir guldin ichimda xor-xor erdi,
Har aqshom itlari tinnog'idin ko'ksun figor erdi.

55

Agarchi ishq aro bo'ldi mubaddal kufr ila dinim,
Ne g'am, chun poklik rasmidurur bu ishta oyinim.

56

Ayog'ing tufrog'ig'a ko'zlarimdur shishai soat
Ki, har soat biri ravshan bo'lurg'a tuzdilar navbat.

57

Za'fdin berahm yoring'a yetib ermish gazand,
Shoyad etkay rahm dardimg'a, chu bo'lmish dardmand.

58

Pok husn ahliki, xushtur zulmi ham, ehsoni ham,
Sa'b emish pok elga aning vasli ham, hijroni ham.

59

Bo'lmasang ollimda, yo ko'nglumda bo'l, yo jonda bo'l,

51 Kitoblar Olami | Sever.UZ | Uzsmart.UZ

Manzilingdur bori, ko'nglung qanda istar - anda bo'l.

60

Tarki ishq ettim vale ko'nglum emastur muttafiq,
Gar haqim'ga yuz tuman bedod etar, uldur muhiq.

61

Chunki soldi ishq ko'yidin meni davron yiroq,
Tengdurur ollimda no'shi vasl ila neshi firoq.

62

Ishq avji quyoshin ko'rkim, tusha bo'lur g'orib,
Ham shomi erur muhlik, ham subhi erur kozib.

63

Agarchi ishq dardidin manga yuz ming uqubatdur,
Vale hamdardsizlig' andin ortug'roq suubatdur.

64

Emastur, gar meni zoyi qilur hajr intiqomi, hayf
Va lekin zoyi' o'lmoq shoh sa'yu ehtimomi hayf.

65

Kishikim, yorini har kun ko'rarga o'rganur ermish,
Chu bir kun ko'rmas ermish, benihoyat emganur ermish.

66

Bo'lmag'andur husnu ishq oyinida, ey sarvi noz,
To abad bir yondin istig'novu bir yondin niyoz.

67

Ne bilgay hajrni gulshanda bulbul oshiyon aylab,
Birov bilgayki, mendek itti, tarki xonumon aylab.

68

Ohdinkim, har biri bir arsa motamcha bor,
Uksudi umrum, nedinkim, har biri yuz damcha bor.

69

Bu kun yo'q kimsa mendek ishq dardi ani zor etkan,
Diyoru mulkidin o'vorali'ni ixtiyor etkan.

70

Menki chektim yig'lamoqlar birla jonondin ilik,
Ashk selobn bila oxir yudum jondin ilik.

71

Ham meni ul toza naxli nozparvard o'lturur,
Ham bukim, yo'q dardini ayturg'a hamdard, o'lturur.

72

Andin o'zga garchi sham'i topmadi kulbamg'a yo'l,
Mendin o'zga barchaning sham'i shabistonidur ul.

73

Ul pariykim, ani demishmen yor,
Odamlig'din o'zga barchasi bor.

74

Manga andin nekim Chin mulkida sham'i tirozidur,
Vayo Kashmir aro bir fitna ko'zruk sehr sozidur.

75

Chirmabon ilgiga umdo yog'lig' ul qoshi qora,
Men qora baxtim bila uryon tanimda yuz yara.

76

Baloyidur, buki mendin hamisha yor judodur,

Dame bu dardu balodin xalos emon, ne balodur.
77

Elga bo'lmish ruhparvar bog'u ruhafzo bahor,
Yer hajridin manga, bilmon, xazondur yo bahor.
78

Deding sog'indim, erur ashkdin yuzung gulgun,
Begim uzun yasha, sog'ing'aning sarig' oltun.
79

Netay elning bahorinkim, manga oshubi hijrondur,
Ko'zumda sarv o'qdur, ko'nglum ichra g'uncha paykondur.
80

Istaram - sho'xe chiqib, jonimg'a bedod aylagay,
Sabru hushu aqlu imonimni barbod aylagay.
81

Necha bo'lg'ay, ey ko'ngul, oshiqliq aftodaliq,
Necha kun ham xushturur forig'liq ozodaliq.
82

Ikki ko'zungu labing g'amidin
Men xasta o'lub-o'lub tirildim.
83

O'q eding, ey tongki, otting jonima vuslat b'tuni,
Bu jihatdin yoruma dermen seni har subhdam.
84

Belu og'zidin, dedilarkim, degil afsonaye,
Boshladim filholkim, "Bir bor edi, bir yo'q edi".
85

Ko'nglum harimi ichra qilur jilva ul pariy,
Andoqki, Ka'ba ichra haramning kabutari.
86

Sayl yo'lida fano dashtida mujgonim emas,
Ko'z olochug'larining dud yegan ug'laridur.
Ko'rsatkichlar
Tarixiy, Adabiy Va Mifik Shaxslar Ko'rsatkichi
Abdulmuhsin - soqiynoma VI, 6.
Ayyub - g'azal 452, 3.
Atoyi - soqiynoma XXXI, 5.
Ashkoniya b'tuni soqiynoma I, 21.
Afridun (Faridun) b'tuni g'azal 383, 6; soqiynoma I, 20; XIV, 1.
Bahrom - g'azal 140, 6; soqiynoma I, 22.
Bahmon - soqiynoma XVII, 10.
Binoiy - soqiynoma XXXI, 9.
Boyqaro ibn Mansur - soqiynoma XV, 6.
Vomiy - g'azal 234, 5.
Dovud b'tuni g'azal 63, 2; 304, 7.
Jabrail (Jibril) - g'azal 33, 8.
Jamshid (Jam) - g'azal 27, 6; 57, 8; 82, 8; 140, 6, 568, 7, 581, 8; 630, 6, 8; soqiynoma I, 5, 6, 20; XVI, 2; XXXII, 13; qit'a 14, 1.
Zardusht b'tuni g'azal 230, 4.
Zol - soqiynoma VIII, 6.
Zulqarnayn - g'azal 120, 5.
Iskandar (Skandar) b'tuni g'azal 88, 4; 236, 6; 628, 3; soqiynoma I 21 29 XVI 2
Iso b'tuni g'azal 28, 5; 76, 3; 81, 7; 108, 3; 304, 6; 313, 6, 321, 4; 459, 6; 575, 6; tarji'band VI, 4; soqiynoma II, 3; qit'a 13, 3.
Kayon - soqiynoma 1, 21; XX, 1.
Kayvon - g'azal 575, 4 Kamol - soqiynoma XXII, 18. Kayumars - soqiynoma I, 19.
Layli (Laylo) - gazal 45, 4; 83, 3; 119, 2, 231, 6; 245, 4; 295, 7; 302, 3; 316, 7; 358, 2; 605, 6; 611, 4.
Lutfiya b'tuni musaddas 7 band.

Majnun b'tuni g'azal 15, 7; 25, 6; 59, 7; 65, 1; 74, 5; 83, 3; 90, 2; 91,2; 119,1,2; 120,8; 130,4; 131,2,6; 168,9; 178,4; 179, 7; 184, 3;
187, 5; 191, 2, 3; 212, 4; 217, 4; 233, 3; 234, 6; 245, 4; 273, 5; 288, 5; 316, 7; 318, 5; 324, 1; 325,4; 341, 5; 348, 4; 351, 8; 358,
2; 364, 7; 366, 2; 369, 5; 378, 7; 379, 7; 392, 7; 398, 5; 403, 2; 426, 2; 448, 6; 459, 4; 463, 3; 466, 3; 482, 4; 490, 6; 491, 3; 509,

5; 516, 5; 537, 2; 545, 6; 549, 1; 558, 2; 581, 5; 590, 3; 591, 2; 605, 3, 6; 619 3; 625, 7; 634, 1; musaddas 3; fard 40.
Mazid - soqiynoma XXI, 7.
Maryam вЂ”g'azal 28. 5; 321, 4; 421, 6, 447, 5
Mir Sadr - soqiynoma XXX, 6.
Mir Darvesh вЂ”soqiynoma XXI, 17.
Mironshoh - soqiynoma XVII, 3.
Mirzobek - soqiynoma XXI, 16.
Muammoyi - soqiynoma XXX, 4.
Muhammad вЂ” qit'a 2, 1.
Namrud - g'azal 31, 6.
Nur Said вЂ”soqiynoma XXI, 27.
Nuh - g'azal 326, 6; 462, 2; 463, 5.
Orif - qit'a 18, 4.
Parvez вЂ”g'azal 134, 7; 167, 2; 203, 4, 6; 392, 7; 467, 6.
Pahlavon Ne'mat вЂ”qit'a 43, 1.
Rasul - g'azal 293, 6, 338, 6.
Rustam - g'azal 61, 6; soqiynoma I, 22; VII, 6.
Ruxulloh (Masix, Iso) g'azal 6, 4; 11, 4; 33, 8; 57, 6; 63, 2; 94, 2; 103, I, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 108, 6; 131, 1; 135, 2; 159, 4; 176, 1;
178, 6. 192, 4; 198, 4; 211, 4; 219, 2, 4; 224, 2; 235, 1; 243. 3; 249, 2; 278, 2; 286, 5; 323, 2; 324, 7; 334, 5; 370, 3, 6; 371, 4;
387, 7; 421, 6; 439, 5; 447, 5; 455, 5; 469, 7; 483, 1; 493, 5; 503, 5; 520, 5, 8; 542, 5; 546, 3; 1 558, 3; 575, 6; 581, 4; 589, 2;
592, 5; 612, 12; 631, 4; 632, 6; 637, 6; 641, 4; tarji'band VI, 8; soqiynoma XII, 4; qit'a 20. 1; 25, 2; 42, 1; fard 37.
Salmon - soqiynoma XXII, 18.
Sa'diy вЂ” soqiynoma XXII, 18.
Som - soqiynoma I, 22.
Somir - g'azal 352, 2.
Soson - soqiynoma 1,21.
Sulaymon - soqiynoma XXXI, 8.
Sulton Ahmad - qit'a 17, 1.
Sulton Vays ibn Boyqorov вЂ”soqiynoma XV, 3.
Sulton Husayn - g'azal 444, 7.
Temur - soqiynoma I, 24.
Fanoiyi - soqiynoma XXXI, 5.
Farhod вЂ”g'azal 15, 7; 31, 5; 90, 3; 119, 1, 2; 120, 8; 122, 3; 13), 2; 167, 2; 168, 9; 178, 4; 179, 7; 191, 4; 196, 6; 203, 6 212, 4;
233, 3; 243, 6; 316, 7; 341, 5; 351, 8; 352, 3; 364, 6 369, 5; 391, 4; 398, 5; 403, 2; 426, 2; 448, 6; 467, 6; 481, 5 490, 6; 491, 3;
516, 5; 558, 2; 581, 5; 599, 7; 605, 3; 606, 2 611, 4; 622, 4.
Foryobiy - soqiynoma XXIII, 7.
Xizr вЂ” g'azal 74. 4: 103. 1. 2, 3, 4, 5, 6, 7; 108, 6; 118, 8; 120, 5; 171, 1; 176, 1; 192, 6; 249, 1; 264, 2; 275, 5; 278, 2; 312, 3;
323, 2; 370, 3; 447, 3; 462, 3; 539, 5; 542, 5; 589, 2, 641, 4; 646, 4 soqiynoma I, 29; XXV, 2; qit'a 12, 1.
Xusrav - g'azal 385, 7. soqiynoma XXII, 18.
Xoji Kamol вЂ”soqiynoma XXX, 5.
Hotam - qit'a 14, 2.
Xusayn Ibrohim - soqiynoma IX, 5.
Husayniy - soqiynoma III, 5; XI, 5.
Xushang - soqiynoma I, 19.
Chingizxon - soqiynoma I, 23.
Shayx San'on - tarji'band VI, 6.
Shirin-g'azal 45, 4: 105. 5; 119, 2; 196, 6: 231. 6; 295. 7; 316, 7; 352. 3; 383. 5; 563, 6.
Shoh G'oziy - g'azal 155, 7; 301, 7; 444, 7; 505, 7; 622, 9; soqiynoma XIX, II; XXXII. 8.
Yusuf-g'azal 65. 3: 91. I; 111. 5; 368, 7; 539, 6: 560, 6. Ya'juj вЂ”g'azal 120, 5.
Qambar Alib вЂ” soqiynoma XXI, 27.
Qorun - g'azal 31. 6; 184, 6.
Qosim Anvar - soqiynoma XII, 4.
Habibulo - gazal 280. 5.
Xaydar (Mir Haydar) - soqiynoma V, 5; qit'a 37, I. Hasan (Sayid) вЂ”soqiynoma V, 5; XXVI, 13.

Geografik Nomlar Ko'rsatkichi

Adam - gazzl 99. 9: 435, 3; 46?, 4.
Ajam - g'azal 45. 4.
Arab - g'azal 45, 4.
Aras - gazal 198. 5; mudammas 6 band.
Afranj - gazal 230, 6.
Bathov вЂ” g'azal 650. 5.
Bag'dod - g'azal 406. 7.
Dajla вЂ”g'azal 90, 6: 198. 5.
Jayhun - gazal 90. 6; 635, 4, iusaddas 7.
Jom - g'azal 630, 6; qit'a 18, 4.
Jurjon вЂ”qit'a 28. I
Isfahon (Spaxon) - g'azal 251.9; soqiynoma XXIII. 7.

This is not registered version of TotalDocConverter

Iroq g'azal 219, 1; 2; 3; soqiynoma I, 3.
Kan'on - g'azal 91, 1; III, 5.
Kashmir - fard 74.
Ka'ba v B" g'azal 5, 7; 92, 8; 93, 2; 149, 7; 216, 3; 329, 7, 7; 402, 9; 435, 4.
Madina - g'alal 650, 4.
Marv - soqiynoma VI, 3.
Mashhad v B" soqiynoma XXXI, 11.
Musallob B" g'azal 456, 6.
Nemruz v B" soqiynoma VIII, 4.
Omu - muxammas 2, 6.
Sabzavor - g'azal 572, 1.
Tabriz - g'azal 251, 9.
Torum - g'azal 406, 7.
Ummon v B" g'azal 510, I.
Utorud - soqiynoma XVII, 14.
Firof (Efrot) - g'azal 635, 4.
Xallux v B" g'azal 113, 4.
Xijoz - g'azal 209, 7; 228, 7; 251, 9.
Xitoy - g'azal 224, 6.
Xuroson - g'azal 209, 7; 228, 7; 462, 9.
Xo'tan - g'azal 604, 10.
Chin - fard 74.
Chim - g'azal 143, 1.
Sheroz - qit'a 18, 3.
Yazd - soqiynoma I, 22.
Yaman - g'azal 604, 3.
Yasrib - g'azal 650, 5.
Qof v B" g'azal 492, 1, 2.
Qulzum - g'azal 406, 6.
Hiri (Hirot) v B" g'azal 301, 7; 520, 9; 572, 1.
Hindiston - soqiynoma IX, 6.

Etnik Nomlar Ko'rsatkichi

arab v B" g'azal 93, 7; qit'a 2, 1.
arman - g'azal 110, 4.
barlos v B" g'azal 406, 7; 466, 7.
gab v B" g'azal 236, 6; qit'a 26, 2.
juhud - g'azal 263, 6.
jo'jib v B" g'azal 594, 7.
lo'li - g'azal 73, 9; 86, 7; 234, 8; 406, 7.
tarso - mustazod 5.
tarxon v B" g'azal 144, 7; 466, 7.
tibat - g'azal 131, 4.
totor - g'azal 113, 4.
turkman - g'azal 93, 7.
turk v B" g'azal 100, 2; 110, 4; 243, 9; 594, 7; qit'a 22, 1. xitoy - g'azal 536, 4.
charkas v B" g'azal 224, 6.
chig'atoy - g'azal 93, 7; 594, 7.
qiyot - g'azal 73, 9.
qo'ng'irof v B" g'azal 73, 9.
hindu - g'azal 101, 5; 108, 4; 183, 4; 357, 3; 517, 1; 536, 4; 623, 6B; qit'a 18, 2; 22, 1; fard 11.

Avvalgi III- qism B Keyingi